

VESTNIK

NOTICIERO

1-2

1978

XXIX

VESTNIK slovenskih domobrancev in drugih protikomunistov je glasilo slovenskih svobodnjakov, vključenih v ZDSPB. Izdaja ga konzorcij. Predsednik je Bogumil Pregelj, Ramón Falcón 4158, 1407 — Buenos Aires. — Ureja uredniški odbor. Naslov uredništva in uprave: Ramón Falcón 4158, sucursal 7, Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) es el informativo de los combatientes anticomunistas slovenos. Editor y redactor responsable: Bogumil Pregelj, Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, 1407 Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) is the voice of slovenian anticommunist veterans.
Ovitek: arh. Jure Vombergar.

Tiska: Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina
Registro de la Propiedad Intelectual No. 1.333.625 (22. 6. 1976)

VSEBINA: Svetonočni spomini (Vladimir Kos) — San Martín: bicentenario del natalicio — No hay que temerles! — Spomini na Karla Mauserja (Božo Stariha) — V duhu je z nami — Razgovor z Vuletom (Pavle Rant) — Podrti križ (B. R.) — Marksizem, človek in krščanska vera (Roman Rus) — Pogum in boječnost (-r-r) — Pisma uredništvu: — Kje smo — kam gremo? (Pavle Rant) — Brali smo in pripominjamo — Učenka slovenskega tečaja — Kako gledati na komunizem? (Marko Zupanc) — Slovenija v svetu (Marko Kremžar - Jože Osana) — O postanku Mauserjeve trilogije — Naši jubilarji — V spomin — Darovi — Nostradamus bo imel prav v prihodnjih letih? — Titovci in njihov maršal žive na račun Giscarda? — Pismo kanadskemu zunanjemu ministru (Otmar Mauser).

NAROČNINA ZA LETO 1978:

- Za Argentino: 1.000 pesov (zaradi inflacije pogojna).
- Za Evropo, Kanado in Severno Ameriko: 6 dolarjev.
- Za Južno Ameriko: 5 dolarjev.
- Za letalsko dostavljanje dodati 4 dolarje.

90 724/979

VESTNIK NOTICIERO SLOVENSКИH DOMOBRANCEV IN DRUGIH PROTİKOMUNISTOU

XXIX

1-2

JAN./FEB. 1978

Vladimir Kos

Svetonočni spomini

Se spominjate?

**Kako smo stali v noč zaviti,
kako so nam snežinke plašč srebrile,
potem pa zvezde mitraljez zlatile
v sveto noč?**

Se spominjate?

**Nekje med njivami zvonjenja,
med smrekami odmevov hrepenjenja,
obljube — da ostal bo mir nebes
med zvestimi?**

Morate se spomniti!

**Kako smo se borili.
Herod iskal je naše Božje Dete,
da ne bi raslo v leta dneve svete,
v Prosti Svet.**

Prelepim stihom našega pesnika pridružuje uredništvo „Vestnika“

**PRISRČNA VOŠČILA ZA BOŽIČ
IN NAJLEPŠE ŽELJE ZA NOVO LETO 1978**

**vsem bivšim in zdajšnjim borcem za svobodo slovenskega naroda
domá in po svetu!**

San Martín: BICENTENARIO DEL NATALICIO (1778 - 1978)

El 25 de febrero próximo Argentina toda ha de conmemorar el día feliz en que hace exactamente doscientos años atrás vió por primera vez la luz del mundo un varón, que había de ser uno de los más grandes guerreros, ejecutor eximio de la gesta emancipadora argentina y sudamericana y antes que nada un hombre cabal: **general José de San Martín**.

Tal es así que se hace difícil establecer, si es mayor su figura militar o más alta su estatura moral, más bien es necesario admitir un poco común equilibrio en su personalidad, que lo hace erigirse en un ejemplo preclaro de las generaciones idas y venideras, no sólo de la Argentina sino del mundo entero.

A los doscientos años de su nacimiento, los combatientes eslovenos, que hemos dejado atrás en nuestra lucha por la dignidad del hombre y por la libertad del pueblo esloveno, miles de nuestros compañeros caídos en el combate, traicionados, vilmente asesinados y cruelmente masacrados por los secuaces del **comunismo internacional y ateo**, vemos con satisfacción la confirmación de nuestra lucha por la palabra del Santo de la Espada, quién ya en el año 1849 previno y previó un inminente peligro por los „desorganizadores partidos de terroristas, comunistas y socialistas, todos reunidos al solo objeto de despreciar, no sólo el orden y la civilización, sino también la propiedad, religión y familia.“

Son palabras que pesan: por su contenido inequívoco y orientador y por el autor que las escribió: **general José de San Martín**.

NO HAY QUE TEMERLES!

Desde los inicios de la última guerra mundial, los estadistas de las así llamadas democracias occidentales han ido cediendo terreno al avance del comunismo internacional, demostrando tener miedo o hasta pavor al enfrentamiento abierto y frontal con él.

Desde muchos puntos de vista, tal actitud resulta inexplicable y, por lo tanto, inadmisibile. Haciendo nada más que un mero análisis histórico, advertimos que no hay prácticamente país alguno, en que los comunistas hayan ascendido al poder gracias al poderío de sus grupos armados o merced a los votos logrados en franca confrontación electoral. Si han logrado apoderarse de todo el bloque oriental europeo, fue a raíz de la

ayuda política, militar y material de los países libres (libres de "prejuicios" morales, no del miedo) y en todos los casos contra la voluntad de los pueblos sojuzgados. Es tan evidente esta última aseveración, que únicamente los hombres de mala fe pueden mostrar descreimiento al respecto.

En los territorios de España, Yugoslavia, Grecia, Hungría, Eslovaquia, y Polonia, las fuerzas comunistas han sido derrotadas en la lucha armada y hubieran sido aniquiladas de no mediar la intervención política y armada del exterior. Los que hemos combatido a las brigadas rojas, muchas veces en condiciones para nosotros francamente desfavorables, sabemos que la fama de su imbatibilidad es un mito, que los comunistas mismos tratan de fomentar, para sacar ventajas psicológicas con ello. Si fuimos vencidos, fue más por la traición vergonzosa, que por la ceguera increíble da nuestros "amigos". Pero en el terreno puramente militar, donde se ha procedido en forma decidida y exenta de ingenuidad, las fuerzas comunistas se han batido en retirada.

De emplear suficiente coraje y clarividencia, que descontamos, el país de nuestros hijos ha de salir victorioso en la lucha que libra contra ellos. Pues con sólo descubrir sus trampas y subterfugios, no hay porque temerles!

Božo Stariha

SPOMINI NA KARLA MAUSERJA

Odbor Zedinjene Slovenije se je začel pripravljati že v drugi polovici 1969 na dostojno proslavo umorjenih domobrancev ob 25-letnici našega odhoda v svet. Med mnogimi vprašanji, o katerih smo takrat razpravljali, je bilo tudi vprašanje — kdo bo slavnostni govornik na Spomin-skem dnevu? Predlagal sem pisatelja Karla Mauserja. Nekateri so smatrali, da je predlog neizvedljiv, a končno smo se zedinili, da bomo poiskusili. Gospod profesor Lojze Horvat je navezal prve pismene stike s pisateljem. Za njim pa sem korespondenco prevzel jaz. Odgovori v začetku niso dajali veliko upanja. Mauser je samo obljubil, da bo vso stvar dobro premislil. Še danes, ko prebiram njegova pisma, se smejim uradnemu slogu, ki sva ga takrat uporabljala. V začetku tisoč devetsto sedemdesetega pa se je Karel le odločil, da pride v Argentino. Takole piše: „Mislim, da bo moj obisk k vam koristen za obe strani. Nekateri mi sicer odsvetujejo, ker so v čudnem strahu za moje zdravje. Meni se zdi, da so preveč vražjeverni. Pravijo namreč: „škof Rožman je prišel bolan nazaj, dr. Miha Krek pa je kmalu za tem umrl. Sedaj pa ležeš še ti tja.“ Sam pa mislim, da bo moj obisk pomagal malo odpreti vrata na to ali ono stran. Odkrito vam po-

V DUHU JE Z NAMI!

Eno leto je minilo, odkar je odšel v večnost naš dragi predsednik Karel Mauser.

Pravijo, da šele čas, ki je že zgodovina, počasi in vztrajno odmerja človeku njegovo pravo razsežnost. Eno leto je šele mimo, ali duhovni lik globokega misleca kot je Karel bil, nagloma zadobiva svetlejši blesk in poveljane oblike.

Za ta enaindvajseti prosinec, dan njegove telesne smrti, nismo našli nič boljšega in primernejšega v njegov spomin in našo tolažbo, kot tele besede iz njegove dediščine, ko nam govori:

„Tako lepo je misliti, da duh tisočev in tisočev, ki leže v plasti slovenske zemlje, sije po slovenskih tleh kakor ozimina. Nič telesnega ni ostalo za njimi: svetinjica morda, jagode rožnega venca, spominek, ki ga je imel kdo pri sebi za zadnjo uro. Kosti so sprhnele — tako dolga leta so že od tistega časa — in vendar vsi žive. Nikoli še tako spokojno; nikoli še tako zmagoslavno; nikoli še tako ponosno. Nihče se jim pri njih pohodu ne more ustavljati; nihče jih ne more prestreči.“

„Samo duh govori vekomaj. Vedno z istim jezikom. Vse, kar je zunanjega; vse, kar je trhlenega, telesnega, ob svojem času mine; vse, kar cveti, ob svojem času rodi svoj sad, ki zrel odpade. Duh ostane. Dviga posameznike in dviga rodove; poji ideje, vliva vztrajnost, sije upanje. Iz duha gledano, nobena stvar na tem svetu ni majhna; vse je posvečeno po duhu v to, da dopolni, kar mora po božji volji biti dopolnjeno...“

„Samo z duhom smo svobodni... In to je najlepše, največje, najmočnejše. Ne moremo umreti, če v duhu živimo!“

Karel Mauser, človek, prijatelj, soborec, je odšel — ali v duhu je z nami!

vem, nikdar nisem nikogar sovražil in nikdar ne mislim. Govoril bom rad z vsakim, naj bo prijatelj ali ne. Veselim se srečanja z Vami, upam, da bom lahko z mnogimi govoril in srečal stare prijatelje, posebno tiste, s katerimi smo nekoč živeli skupaj in krampali na cestah. Spoznal pa bom še mnoge, ki jih še ne poznam, ker nazadnje smo si vsi v duhovnem poznanstvu tisti, ki slovenstvo ljubimo.“ (15. 4. 1970)

Njegova obljuba, da pride med nas, nas je vse navdala z novim navdušenjem. Pospešili smo priprave in izdelali program: Tiskovna konferenca, sveta maša v katedrali, poklonitev pred spomenikom generala San Martina in kot krona spominska proslava v Slovenski hiši s slavnostnim govorom Karla Mauserja.

Istočasno je po naročilu Zedinjene Slovenije dr. Tine Debeljak pripravil zgodovino Slovencev, ki naj bi bila prevedena v španščino in poslana vodilnim osebnostim na kulturnem in političnem polju v Argentini. Na žalost je prevajalec, ki je delo sprejel, po več mesecih vrnil rokopis rekoč, da se idejno ne strinja z njim.

Z ozirom na Mauserjev bližnji obisk, smo pripravili njegov osebni program. Mnenja so bila deljena. Pokojni g. Jurčec je predlagal naj se slavnostnega govornika ne obremenjuje, naj se mu da čas za počitek in za razvedrilo. Večina odbora je bila njegovega mnenja. Medorganizacijski svet pa je zahteval, da naj pisatelj obiše naše šole, domove in naj se mu posredujejo številna srečanja z mladino. Prav tako so nam sporočili iz Mendoze, da ga na vsak način pričakujejo.

Mauserju sem sporočil različna mnenja in kmalu sprejel odgovor. „Pridem, da bom ljudem na razpolago; to zame ne bodo počitnice, ampak delaven dan!“

Na dan prihoda se nas je zbrala velika skupina na letališču. Predstavniki našega javnega življenja, narodne noše in zelo veliko mladine. Bil je namreč delavni dan. Karla osebno nisem poznal. Skrbelo me je prvo srečanje. Živela bova pod eno streho, spremljal ga bom po prireditvah in obiskih, kako se bova ujela?

Po končanih formalnostih v carinarnici, je prišel med nas. Pozdravili smo ga z burnim ploskanjem. Njegov prisrčno odkrit nasmeh in prijaznost nas je vse osvojila. Prvi obisk je veljal Slovenski hiši, kjer smo se z njim na čelu vsi poklonili pred spomenikom naših padlih.

Na poti v Adrogué je zamišljen sedel v avtomobilu. Prisrčen sprijem, ki ga je doživel med nami, ga je globoko ganil. Ni pričakoval kaj takega. Večkrat je ponovil: „Toliko ljudi je danes zaradi mene pustilo delo.“ Nato sva se začela meniti glede njegovega osebnega programa. Vsak dopoldan bo njegov. Popoldne pa bomo obiskovali šole, domove in organizacije.

Njegov prosti dopoldanski dan se je spremenil v razgovore z mladino, ki je prihajala na dom. V popoldnevih sva odhajala pred četrto uro in se vračala okoli polnoči. Večkrat sem mu predlagal, da bi si ogledal Buenos Aires, pa mi je navadno odgovoril: „Vsa mesta so enaka!“

Spominski govor v dvorani je vsem pokazal, da je Karel pognal korine med nami. Istočasno, ko smo si brisali solze, smo se z burnim ploskanjem zahvalili za njegove globoke misli. Bil nam je kot poslanec Duha, o katerem je govoril.

Izreden vtis pa je nanj napravila velika množica rojakov, ki so popolnoma napolnili katedralo. Ginjen je opazoval vrste naših najmlajših, ki so trosili rdeče nageljne pred spomenikom San Martina. Nageljni naj bi simbolično predstavljali — dvanajst tisoč pomorjenih. Rekel mi je: „Kar mi časa še preostane, ga bom posvetil mladini. Ta slovenska mladina tukaj, je vsa naša bodočnost!“

Za tem se je njegovo delo podvojilo. Nikomur ni odrekel vabila, zgodilo se je večkrat, da je za isti dan več obljubil, kot je dejansko mogel spolniti. V poznih večernih urah, ko sva se že vrnila domov, pa so ga še klicali po telefonu, predvsem fantje in dekleta. Po društveni statistiki je imel Mauser — ne vštevši glavne prireditve — okoli štirideset srečan. Občudoval sem njegovo zvestobo do prijateljev. Prvi obisk v Slovenski vasi je veljal Tinetu, s katerim sta skupaj delala na cestah. Bolnike, ki so želeli z njim govoriti, če jih je poznal ali ne, je vedno obiskal.

Kadar smo se po pozni večerji zasedeli, sem mu od časa do časa namignil, da je že pozno in da bo treba v posteljo, se je vedno nasmehnil in je rekel: „Baloni, kako si cart!“ Večkrat smo se razgovarjali do treh zjutraj. Dobil sem vtis, da je ponoči najbolj v svojem elementu. Nočna „zasedanja“ so se končavala tako, da sem jaz že trdno spal, ko je bil on še vedno buden. Karel je silno malo spal, malo jedel, dosti kadil in veliko molil.

Za slovo smo mu pripravili poslovilno večerjo v San Justu. Bilo je sredi tedna in močno je deževalo. Zaradi vremena in delavnega dne smo skorajda obupali nad uspehom. Okoli osme ure telefonira dr. Tine, da jih je že deset. Ob pol devetih, ko pripeljem Karla v San Justo, je bila dvorana nabito polna. Slovo v dvorani je bilo prisrčno, poslavljali so se prijatelji od prijatelja. Prebitek 500 dolarjev smo mu hoteli povrniti za stroške in vožnjo. Na noben način ni hotel tega sprejeti in ni bilo načina, da bi ga prepričali. Podaril je denar Zedinjeni Sloveniji za šolski sklad. Mescensko darilo, ki ga do danes še ni nihče prekosil.

Ko je bil na poti k nam, smo z veseljem hiteli na letališče. Ob slovesu smo se z žalostjo v srcu poslavljali. Čakala sva pri sprejemnem uradu za registracijo. Ko ga je uradnik vprašal: „Vaš poklic?“, je Karel odgovoril: „Delavec“. Začela se je zanj bridka sedanost, ki gotovo ni bila prijetna. O svojem odhodu pa sam piše:

„Nekam potrto sem sedel v letalu. Preden je odletelo, sem gledal ljudi na terasi in solze so mi prišle v oči. Tako lepo je bilo med vami. Gledam slike, ki ste mi jih dali s seboj, lepi spomini, toliko novih prijateljev. Dolgčas mi je po Argentini. Navadil sem se in rad bi jih še toliko obiskal. Tistih lepih dni ne bom nikoli pozabil. Gostoljubje tam pri vas je pokrilo vse bridkosti, ki sem jih kdaj doživel. Dnevi med vami so bili nemara najlepši v mojem življenju. Škoda, da čas ni daljši.“ (Cleveland, 25. 6. 1970)

(Sledi)

— o —

Površno sprotno prilagajanje je zanesljiv znak nepristnega in nezasebnega ter zato človeka nevrednega bivanja, ki sodobnemu človeštvu skuša vsiliti tako imenovana množična civilizacija.“ Dr. Milan Komar

RAZGOVOR Z VULETOM

„...je pravkar zvedel za naju in za tisoče zbeganih beguncev na cesti pod Ljubeljem odrešilno novico. Domobranski udarni bataljon je ob poročilu o partizanski zapori pri Borovljah v hitrem pohodu preteklo noč vdrl čez Karavanke na Koroško, udaril v polni bojni opremi na partizanske edinice ob dravskem mostu in jih popolnoma razbil. Pot je sedaj prosta in varna.“
— Iz spominov Ludvika Puša, zapisanih v Svobodni Sloveniji, 6. marca 1975.

Uvod k zapisniku

Ko je na veliki petek leta 1975 (28. marca) domobranski poveljnik VULE RUPNIK pripovedoval dogodke v zadnjih tednih tik pred koncem druge svetovne vojne, je ob koncu dejal, da bi temu pričevalnemu sestavku dali naslov:

SLOVENSKI OREL GNEZDO PLETE V TUJINI, KER ŽAL SVOBODE NI V DOMOVINI!

Ob teh besedah je Vule mislil na vse svoje vojake in na vse druge, ki so se kot domobranci postavili v boj proti komunizmu. Večine danes ni več, ker jo je Vetrinjsko polje pogoltnilo.

Še živeči pa pletemo gnezda v tujini, vsakdo po svoje, po sposobnostih in možnostih, vztrajnosti in pridnosti. Gnezda naraščajo, novi rodovi prihajajo — in ti so že in še bodo v ponos vojakom-officirjem, katerih žrtve so omogočile življenje novega svobodnega slovenstva v zdomstvu.

Mladina ima zdaj pred seboj poročilo moža, vojaka, ki mu je zgodovinsko naključje nudilo priliko, da si je priboril eno največjih zaslug za naš narod: ohraniti v junaškem boju čisto slovensko narodno in državno zastavo ter jo kot tako predstaviti svetu — družini narodov, v kateri smo Slovenci enakopraven ud.

Ustroj domobranske vojske

Samo rojstvo domobranstva in njega naraščanje v teku dogodkov po italijanski kapitulaciji 1943 je nujno vodilo v načrtno organiziranje slovenske vojske. Splošno mnenje je bilo, da je po stari navadi vojska sestav-

ljena iz čet, bataljonov in polkov. Do le-teh naj bi postopni razvoj pripeljal. Računati moramo namreč vedno s tem, da je glavni del boja proti partizanom opravil ta ali oni „bataljon“, ne pa polk in še manj kakšna brigada, ker se tega pojma narodno zavedni elementi okrog domobranstva niso mogli nikoli oprijeti. Zgodovinski resnici na ljubo je pa treba povedati, da je nekaj časa vladalo mnenje vsaj med nekaterimi, da bi bilo morda iz psiholoških motivov dobro rabiti izraz brigada. To mnenje so branili tako general Rupnik sam kot polkovnik Krenner pa tudi Roesener. Sam osebno, tako pravi Vule Rupnik, sem bil proti temu in sem vztrajal na rabi pojma polk.

Zato bo ves čas govora o polkih.

Vzporedno z notranjo organizacijo domobranstva je bila izvedena tudi vojaška komanda področja, ki je obsegalo tedanjo Ljubljansko pokrajino. Posamezne varnostne cone, za katere je bil odgovoren poveljnik operativne enote, so bile razdeljene takole:

I. cona: Ljubljana z okolico;

II. a cona: ob progi Ljubljana-Trst, vključno Rakek in Krim, pa do nekdanje meje z Italijo;

II. b cona: ob začasni meji med Gorenjsko in Ljubljansko pokrajino pa ob vsem pasu do Novega mesta; vključevala je Suho Krajino in prihajala do izvira Krke;

III. cona: področje pod cono II. a, ko se je srečavala s četrto cono;

IV. cona: Loški potok — Bloke — Iški Vintgar;

V. cona: Kočevsko — Velike Lašče, Ribnica, Kočevje in se na zahodu stikala s IV. skupino, na vzhodu pa z II. a in II. b;

VI. cona: novomeška — dolina Krke, od Dvora do Starih žag, vključno Bela Krajina in Gorjanci.

Od teh je IV. cono poveljeval major Vule Rupnik.

Poveljnik, višji častnik, je bil v vsem odgovoren za vse dogajanje na svojem področju. Imel je tudi pravico poseči v zadeve civilne uprave, ni pa smel prestopiti svojega delovnega področja brez predhodnega dovoljenja. Pri tem je treba poudariti zanimivo dejstvo, ki ga pogostoma preveč zamolčujejo. Nemci — taki, kot smo jih mi spoznali leta 1943 na jesen — so hoteli v praksi izvesti svojo odgovornost po mednarodnem pravu, ko so bili dolžni skrbeti za varnost prebivalstva. Od tega stališča niso hoteli nikdar odstopiti. Če so pri tem mislili tudi na svoje koristi, je to popolnoma razumljivo, saj so bili sredi najhujše vojne in boja za svoj obstanek. Zato so trdno zahtevali, da so posamezni poveljniki prejemali povelja iz osrednjega štaba — Bandenekämpfungsstab — v ljubljanski Zvezdi. Logično je ta centralizacija vodila do smotrnega boja, s čemer so bile odpravljene marsikateri nerodnosti, ki so se dogajale v času Vaških straž ali začetkih bataljonov še pod Italijani, ko je vsakdo pešačil in se boril, kjer se mu je zdelo.

Organizacijski štab slovenskega domobranstva pod vodstvom polk. Krennerja pa je imel nalogo preskrbe vojske s hrano, oblekami, obenem pa tudi z vežbanjem novih kadrov in vodstva podoficirske šole. Ta štab je moral skrbeti tudi za orožje.

Štab v Zvezdi je pred sleherno operacijo vprašal za mnenje generala Rupnika. Ta je potem v obliki spomenice ali poslanice podal svoje strokovno mnenje, čigar izvedba je potem zavisela od nemške komande. Vsekakor je general Rupnik tako bil dejansko operativni poveljnik domobranstva in imenovanje za inšpektorja je bilo samo potrdilo vrhovnega poveljstva.

Takšno je bilo stanje, ko je na pomlad 1945 prišlo do koncentracije vse domobranske vojske za dokončen napad na takoimenovano osvobojeno ozemlje v Beli Krajini, se pravi, na spopad s VII. korpusom.

V aprilu 1945

Prodiranje Sovjetov skozi Jugoslavijo — proti prejšnjim dogovorom med zavezniki — pa zavezniška pomoč partizanom pri prevažanju čet iz Južne Italije ob Dalmaciji v Istro je nemške poveljnike prisilila na postopno umikanje. Tako sta se začela umikati poveljnika Loehr in Kübler, vsakdo z vso svojo vojsko, prvi iz Hrvaške, drugi pa s področja v Severni Dalmaciji in Istri. Tedaj je Obergruppenführer Globotschnigg, ki je sedeževal v Trstu, predlagal, naj bi Srbski prostovoljski korpus in četniki zavarovali desno krilo na Kočevskem se borečih domobrancev ter tako zaprli pot prodirajočim partizanom iz Severne Dalmacije, ob Kulpi in Prezidu v smeri proti Ilirski Bistrici. To je bila Titova IV. armada. Nemška špekulacija pri tej ideji je gotovo bila v reševanju Loehrove armade s Hrvaške in njen hiter doseg Angležev na področju okrog Trsta, s čemer bi se Loehr predal Angležem, ne pa partizanom.

Tudi general Rupnik je smatral ta predlog za umesten, ker bi se z odprtjem poti za Loehra našla pot tudi za slovensko vojsko. Menil pa je, da je področje na Primorskem premalo zavarovano, in je zato predlagal, naj bi se Rupnikov bataljon takoj premestil iz boja na Kočevskem v področje ob nekdanji meji med Italijo in Jugoslavijo.

Tako se je major Vule Rupnik, kot pripoveduje, moral takoj umakniti z levega krila pri Dolenjskih toplicah v Žužemberk, odkoder so njegov bataljon prepeljali s kamioni v Grosuplje, od tam pa z vlakom na Rakek. Od tu naprej naj bi se začele operacije zapiranja poti IV. armadi. Pri tej premestitvi je vsa težka četa ostala na Dolenjskem ter se šele po odhodu bataljona začela premikati z nočnimi marši v smeri Ljubljanskega polja, preko Iga in Podpeči proti Rakeku. Takrat je XXIX. Hercegovska divizija v sklopu IV. armade že zasedla linijo Grahovo-Bloška polica. Vuletov bataljon je to divizijo vrgel nazaj in zavzel Devin (?), Križno goro in Lo-

ški grad pri Starem trgu. Na Sušaku in v Reki izkrcani partizani IV. armade so pa tedaj že mirno vozili s kamioni in tanki preko Prezida in Mašuna proti Ilirski Bitrici, s čemer so počasi prihajali za hrbet Küblerjevi grupi.

Da bi to preprečili, so Vuletu iz Ljubljane dali nalog, naj pohiti čim bolj more in preseka pot ter pride v stik s Küblerjem. Rupnik je menil, da je popolnoma nemogoče to izvesti spričo vojske, ki jo je imel na razpolago, obenem pa bi to dejanje bilo samo v pomoč Nemcem, nikakor pa ne bi koristilo kateremukoli Slovincu. Nasprotno, njegov bataljon bi bil pokončan brez smisla. Potem so menili, da bi z ojačenji morda le bilo mogoče izvesti akcijo. Ojačenje je bilo v dveh grških četah, pol bataljona novomeške skupine, ki bi ga pripeljal Tomic, in namestitvi dveh tovrnjakov z radijsko postajo z namenom vzpostaviti zvezo s Küblerjem. Dali so tudi na razpolago en top, ki je prišel iz Rovt, ter dve četi iz Lemanove III. cone, ena pod vodstvom stotnika Grandovca.

V tem so partizani začeli splošen napad. Zdaj je bila zelo vidna nenakost v opremljenosti enot: partizani so bili vsi opremljeni z dobrim orožjem in so imeli vse tovrnjake in tanke na razpolago, bataljon Vuleta Rupnika in drugi pa so bili prisiljeni pešačiti. Pri napadu je potem sodelovala XVIII. slovenska divizija z juga preko Prezida, s severa pa preko Ilirske bistrice XXIX. hercegovska divizija. Stanje je bilo nevzdržno in začel se je postopen umik preko Rakitne v Ljubljano.

Še preden smo se mi lotili umika, so srbski prostovoljci že odšli na pot preko Polhovega gradca proti št. Joštu, računajoč na možnost vzpostavitve stika s svojimi odn. Angleži bolj na severu. Vedeli so namreč, da je Globotschnigg že 28. aprila zapustil Trst in se podal s svojim štabom in tržaško nemško posadko proti Vidmu, kjer je upal srečati Angleže. S svojim odhodom je pustil Trst in vse najbližje področje okrog mesta nezasedeno in prosto za prvega, ki bi prišel. 1. maja so partizani predvsem s pomočjo terencev v Trstu samem, pri katerih so bistveno sodelovali italijanski komunisti, res zasedli Trst, in obenem prejeli pomoč 9. divizije, ki je bila izkrcana na Reki, ter 20. divizije, ki je peš odn. z vozili pridrvela preko Prezida. Obe sta spadali pod IV. armado.

2. maja so se Nemci na tej liniji predali Angležem.

IV. armado so tedaj pod vodstvom Petra Drapšina sestavljali: 9.—20. in 29. divizija ter pet korpusov: IV, VII, VIII in XI. Od teh je VII. korpus — slovenski — bil sestavljen iz: 15. divizije, ki so ji pripadali brigade — Gubčeva, Cankarjeva, štajerska, Belokranjska, Avstrijska in 25. Italijanski bataljon Fontanot, ter iz 18. divizije, v katero so bile vključene brigade: Levstikova, Dolenjska, Ljubljanska, zaščitna za glavni štab, Belokrajnski odred, brigada VDV (Vojske državne varnosti — policije OZNE).

Tiste dni

Takrat nisem vedel, da je polkovnik Krenner odšel na razgovore s srbskimi prostovoljci zaradi možnosti skupnega prodora v smeri Cerklje—Kobarid in naprej proti zahodu, da bi vzpostavili zvezo z Angleži. Pojavil se je pa pri meni, pripoveduje Vule Rupnik, zadnje dni aprila nemški poročnik, ki je dejal, da je adjutant polkovnika von Sela (?) in zagrozil, da bo dal streljati slehernega poveljnika, ki bi svoj položaj zapustil. Omenil je, da je šef organizacijskega štaba izginil iz Ljubljane in da ga ni mogoče nikjer najti. Nanašalo se je na Krennerjev tajen odhod na razgovor s četniki. Ker se je poročnik neprimerno obnašal, sem mu po vojaško stvar razložil, češ da govori z majorjem. Potem sem pa takoj obvestil načelnika oddelka IIa. pri vrhovni komandi v Zvezdi majorja Scholzena, naj takih oficirjev ne pušča več na teren, ker se bo vse slabo končalo. Če hoče, da bomo rešili, kar se rešiti da, naj še naprej drži zveze samo s preizkušenimi oficirji na obgh straneh.

Ob nastopu Narodnega odbora v Ljubljani 3. maja sem najprej poiskal očeta. Vprašal sem ga za nasvet, kaj naj storim — ali naj sodelujem ali naj se umaknem. Naročil mi je, da moram ostati in pomagati reševati, kar se rešiti sploh še da. Klical me je tudi Krenner in vprašal, ali bom še v naprej sodeloval. Pritrdil sem mu in mu obenem sporočil, da se mi zdi neumestno razoroževanje Nemcev, kot se je to dogajalo v nekaterih primerih. Mnenja sem bil, da smo se z Nemci skupaj borili proti partizanom in da bodo odslej naprej Nemci z nami sodelovali v boju proti partizanom. Krenner je potem res izdal tozadevno zapoved.

Vse premikanje domobranske vojske v onem času je slonelo na načelu reševanja čim več življenj. Zvedeli smo, da se je v noči med 6. in 7. majem predal Kübler s svojim štabom pri Šembijah nad Ilirsko Bistrico, s čemer je sleherna možnost odhoda na zahod odpadla. Ruskemu kozaškemu korpusu, večinoma sestavljenemu iz Kirgizov, so tedaj naročili, naj se preko hribov in dolin poda proti Gorenjski, da bo zavaroval prehod vojske in ljudi iz osrednje Slovenije proti avstrijski meji. Kirgizi so potem svoje bele oficirje pobili in prešli k partizanom. To je eden izmed razlogov, da vlak z ranjenci ni bil zavarovan, ko so ga partizani pri Radovljici napadli in vse ranjene pobili.

Vojaška situacija je bila tedaj takale: 15. divizija je napadala Ribnico in Velike Lašče ter se pomikala proti Ljubljani; 18. divizija se je na njeni levi strani borila na Loški planoti in se pri Velikih Laščah po snidenju s 15. divizijo premaknila proti Grosuplju; 29. hercegovska divizija je napadala iz Rakeka v smeri proti Logatcu in Vrhniki ter zavzela Borovnico in Horjul, šla pa v smeri proti Ljubljani, partizani so bili tako prepričani, da je vsa stvar že dobljena, da je del Vojske državne varnosti na poti v Podpeč, kjer naj bi se priključil VII. korpusu, padel naravnost v naročje domobranskih edinic pod vodstvom Emila Cofa. Misleč na obrambo Ljubljane je bilo tedaj

sklenjeno, naj bi sodelovali Srbski prostovoljski korpus, ki se je odlično izkazal pri izpadu pri št. Joštu, kjer je zajel partizansko komoro 29. divizije, pa Lemanova skupina, ki naj bi obvladala položaj med Dobrovo in Brezovico, bataljon Vuleta Rupnika, ki mu je bil poverjen sektor med Borovnico ter Vranjimi in Notranjimi goricami, pa Cofov bataljon in oddelki II. zone topništvo pod poveljstvom Gabrijela Hočevarja, ki naj bi držali južni del Ljubljane na liniji črna vas-Orle.

A dogodki so tekli in treba je bilo misliti na umik. Ta je bil izvršen po nalogih, ki so prihajali iz štaba v Zvezdi. Rösenerjeva oblast je prešla, ostala pa je Wehrmacht in ta je hotela rešiti tako svoje vojake, kakor pomagati Slovincem v težki uri. Polkovnik von Sela (?) je tedaj odredil, da se začno pomikati: Cofov polk (1.) proti Ježici in Gameljnam, Vodice-Lahovče, od kamniške strani bi jim kril pohod nemški polk pod vodstvom majorja Damma. Vuletov polk (2.) naj bi šel skozi Vič-Tivoli-Gorenjski kolodvor v šiški-Višmarje-Tacen-Smlednik-Trbovlje; 3. polk — Lemanova skupina in srbski prostovoljci gredo na št. Vid-Medvode in potem po cestah ob desnem bregu Save proti Gorenjski. — Umik se je začel 8. maja ob 9. zvečer. Ko sem odhajal s položajev, pravi Vule, sem civilnim predstavnikom oblasti povedal naš namen. Stali smo pred dejstvom pešhoje, brez slehernih prevoznih sredstev. Ko sem odhajal z zadnje bojne postojanke — tako sem takrat mislil — mi je bilo naročeno, da moram priti do linije Žabnica-Breg-Voklo-Prebačevo-Voglje-Lahovče-Moste.

Pri umikanju smo v Smledniku naleteli na gorenjsko domobransko postojanko, ki o kakšnem umiku sploh ničesar ni vedela. Priključili so se mojemu bataljonu in smo potem dan pretolkli na liniji Prebačevo-Voglje. Pohode smo zaradi varnosti delali samo ponoči. Proti večeru sem poslal v Šenčur, kjer je bil nastanjen štab iz Zvezde, sla, naj poizve, kako in kaj. Tam sta bila major Scholz in podpolkovnik Dippelhofer, ki sta odredila nadaljevanje umika v smeri proti Tržiču. Tako je 1. polk (Cofov) dobil nalog za pohod v smeri Lahovče - Šenčur - Primskovo - Kokrica - Tenetiše - Gorice - Golnik - Križe - Tržič - Sv. Ana - Ljubelj; 2. polk (Rupnikov — sestavljen iz nekdanjega Rupnikovega bataljona pod vodstvom Ice Riharja, Meničaninovega bataljona pod vodstvom Ratka Šušteršiča, pol bataljona novomeške skupine pod vodstvom Tomica in težka četa pod vodstvom Sajovica (tako grške čete kakor radijsko postajo s tovornjaki sem vrnil Nemcem že prej) naj bi šel za 1. polkom, 3. polk — (Leman — pa bi pri Kranju preko- račil Savo in se pridružil pri Naklem.

Umik sam je — vojaško govorjeno — bil izveden z eno ali drugo napako, ki pa spričo množice v pokretu in popolne prenatrpanosti cest celotni podobi ne morejo škodovati. Zgodilo pa se je naključje, da smo se na razpotju pri Primskovem (pri Kranju) odcepili: jaz sem šel, pravi Vule, po začrtani poti proti Kokrici in Križam, Cof pa na Naklo, računajoč, da bo verjetno hitreje dospel. Naletel pa je na še bolj natrpane ceste in se moral potem

prebiti nazaj na prejšnjo linijo. Tako je moj polk prišel prvi v Tržič, kar so tudi Nemci hitro zvedeli. Oficir Dippelhofer mi je sporočil, da bodo Nemci sprejeli brezpogojno kapitulacijo 9. maja ob 1 ponoči, skušali pa bodo priti na drugo stran tunela. Poleg vojakov so Nemci imeli s seboj tudi eno četo oklepnikov in eno baterijo topništva. Za te vojake se je torej uradno vojna končala, za nas pa še ne, kajti moje mnenje je bilo, da državljanska vojna nima nobenega datuma, dokler ena izmed borečih se strani ne odloži orožja. To je bil naš primer, kajti konec vojne naše vojske ni prav nič vezal v njenem boju s partizani, ker so bili boji notranjega značaja, in še to ves čas na slovenskem ozemlju. Dippelhofer je zato svetoval, naj bi težko četo oklepnikov in topništva kar vključil med slovensko vojsko, za vsak slučaj potrebe, obenem pa tudi predlagal, naj bi nadaljni umik vodil jaz.

Potem sem odredil, naj začno marš: nekdanji bataljon Rupnik, ki mu je zdaj poveljeval Ice Rihar, zatem bivši Meničaninov bataljon pod vodstvom Ratka Šušteršiča, pa pol bataljona pod vodstvom Tomica. Težka četa in ves pratež ostanejo v zaledju pod vodstvom Sajovica.

10. maja dopoldne smo tako stali pred tunelom. Tam me je poiskal France Kremžar, izvoljeni predsednik slovenskega parlamenta, ter mi dejal nekako takole: „Prosim Vas, rešite nas in premagajte partizane. Celo noč smo se pripravljali na smrt.“ Mislil je na prvi val beguncev, ki je že 9. maja prekoračil tunel in se na drugi strani znašel pred partizani, ki so nemoteno operirali ob vsej doljini Borovnice tja do Drave. Tega tedaj še nisem vedel. Tudi Krenner, ki je prišel v spremstvu Mirka Bitenca, je dajal povelja, kakor da partizanov ne bi bilo: „Vule, ti boš šel na Dravo in boš dobil zvezo z Angleži“. Malo se mi je čudno zdelo, da bom šel iskat Angleže, pa je Bitenc takoj ponudil vso pomoč Gorske divizije, kot je dejal. Ta je obstojala iz gorenjskih domobrancev pod Mehletovim vodstvom. Prosil sem za tolmača in res se je kmalu pojavil p. Odilo Hanjšek OFM, v civilni obleki. Odšli smo na pot. P. Odilo se je nekje zamudil in stik z njim je bil izgubljen. Že v dolini v Podljubelju pa sem naletel na neko vozilo, v katerem je bila soproga ruskega polkovnika Semjonova. On je šel s Kirgizi že prej na Gorenjsko. Gospo je spremljala mlajša gospodična, ki je znala angleško in ta se nam je ponudila za tolmačico. Odslej pa do prehoda čez most je bila z nami.

V Podljubelju smo ustavili. Ukazal sem odpočitek. Med tem, sem računal, se bodo približali tudi ostali oddelki vojske. Ni pa preteklo še pet minut ko se je pojavil polkovnik von Sela. Šli smo do Podgore in tam na ovinku naleteli še na Dippelhoferja, Rösenerja, ki je bil napravljen že v navadnega vojaka, ter bivšega poveljnika podofocirske šole SS v Ljubljani, polkovnika Schimmelpfeniga. Von Sela je bil istega mnenja kot Dippelhofer že prej v Trziču: nas Slovencev premirje ne veže. Stavil mi je ponovno na razpolago baterijo in oklepnike in bil mnenja, da je treba prehod izsiliti.

Zadnja bitka

Po kratkem posvetu sem se podal na koto 550 nad Borovljami, dal razporediti čete in bateriji ukazal, naj začne z zapornim ognjem. Ob danem signalu bo boj prevzela domobranska vojska. Ko smo končavali, se je mimo nas pripeljal od Drave sem v partizana oblečen Scholz; vse dokumente je imel ponarejene, zato so ga vse straže v redu spuščale. Povedal je, da je bili v Celovcu, kjer se je sestel z nekim angleškim brigadirjem. Ta mu je omenil, da nima nobenih interesov do beguncev in ujetnikov, da pa dobro ve, da so partizani prekoračili proti dogovoru nekdanjo mejo z Avstrijo in zdaj operirajo po angleški zasedbeni zoni. Zato ga ne bo nič motilo, ako kdo te partizane prežene.

Če je temu tako, potem pa hitro v akcijo! In začelo se je. Nemci so tolkli na most, orožniška četa pod Dammovim vodstvom je šla proti mostu. Cof je šel lepo od Damma, da bi zavzel Svetno ves-št. Janž. Ob petih popoldne 10. maja se je bitka začela. Rupnikov bataljon je navalil na Borovnico in potegnil obrambno črto ob robu hoste do Borovelj vključno. Na Bajdiški Borovnjaci so ostale mrtve straže. Levo od Rupnikovega bataljona je operiral Tomić z namenom zasedbe Borovelj, še bolj levo pa Ratko šušteršič, da bi prišel do Drave, in sicer na mestu, kjer smo imeli naznačen prehod s splavi.

Že med prodiranjem smo srečali majorja Kunstlja, ki je prihajal s svojimi vojaki, in ga poslali v akcijo, naj zavzame področje od Borovnice do Dravskega mostu, vključno Resnik-Strugo in Gorjče.

Ob sedmih zvečer je bila bitka končana in prehod odprt. Na partizanski strani so se borili 13. brigada — Bračičeva, bivša Loška iz XIV. divizije in IV. operativne zone. Padlo je tam 18 partizanov, med domobranci nihče in tudi ranjenih ni bilo. Most sam so ščitili Koroški odred in Primorska brigada. V boju smo zajeli precej arhiva, sam sem prejel operativno karto poveljnika brigade, na kateri so bili točno naznačeni pohodi iz štajerske proti Dravi, v Borovljah.

Ko je bil most odprt, je moj nekdanji bataljon začel pot z visoko dvignjeno slovensko zastavo. Takšno, kot je bila ustvarjena, takšno, kot jo še danes poznamo: belo-modro-rdečo, brez slehernih našivov ali dodatkov.

Naj dodam, pripominja Vule Rupnik, da je po končani bitki prišel k meni polkovnik von Sela. Bil sem že v srajci brez suknjiča. Čestitil mi je in našim vojakom, potem pa s svojega suknjiča snel železni križ, ki ga je dobil med vojno, ter mi ga pripel kar na srajco, rekoč: „Drugačnega priznanja Vam ne morem dati!“

Drugo jutro smo si ogledali Borovlje. Na vseh hišah so visele avstrijske zastave, čeprav so se partizani še vedno kretali med hišami. Odredil sem, naj razobesijo slovenske zastave. In že so začela deževati vprašanja, ali bo to zdaj spadalo pod Jugoslavijo. Preskrbeli smo za prehrano in varnostno službo.

Ta dan se je tudi zadnjikrat izkazala moja nekdanja 48. četa, Marijin vrtec imenovana. Nekje so se srečali s partizani in ker ti le niso hoteli dati miru, je poveljnik 48. čete višji narednik vstal in se napolnil proti partizanom. Ti so spustili nanj rafal in narednik je obležal. Tedaj je 48. četa navelila kot nekoč in v nekaj minutah partizane nažgala. Padlo jih je 14 med partizani, med Marijinim vrtecem nihče.

Podal sem se nazaj do Podgore in tam srečal Krennerja. Pred hišo, v kateri je bil, je stal angleški tank, pa vojaki ob njem.

Ta dan, 11. maja in naslednji, 12. maja, je bilo precej govora o tem, da ne bi smeli iti čez Dravo, da bi bilo bolje začeti z gverilo in se vrniti nazaj v Slovenijo, ali pa se vsaj obdržati v vsej dolini ob Dravi, saj smo itak na slovenskem narodnem ozemlju.

Ostalo je pri razgovorih in 13. maja, na nedeljo, smo začeli zadnji pohod proti Vetrinju. Proti večeru smo bili na Vetrinjskem polju.

K meni so prišli dr. Basaj, msgr. Škerbec in urednik Kremžar ter mi v imenu Narodnega odbora izrekli iskreno zahvalo za vodstvo bitke, s katero je bila odprta pot slovenskim beguncem.

— — —

„Naj končam“, pravi Vule, „in samo še dodam: skušal sem storiti vse, kar je le bilo mogoče, kot Slovenec in kot oficir. Če mi je uspelo, bodo sodili drugi. Moj odgovor pred Bogom bo pa zelo lahak: stal sem s svojim narodom, to pa ni noben greh.“

—o—

Razgovor s pokojnim Vuletom je pripravil prijatelj Miha Benedičič. Naj se mu tako javno zahvalim, da mi je dal priložnost spoznati v Vuletu ne samo vojaka, ampak tudi in predvsem Slovenca. Ob koncu razgovora mi je Vule prebral svoj govor ob blagoslovitvi zastave Slovenskega državnega gibanja. Še nikdar nisem slišal nikogar govoriti tako o naši zastavi, kakor je govoril Vule. In ko je bil celoten tekst objavljen v Vestniku, so mi mnogi prijatelji iz vsega sveta Slovenije brez meja pisali, da je bil to govor vojaka, ki ve, za katero in kakšno zastavo se bori.

Dodajam: prijatelju Mihi sem povedal, da sem obdržal prepis razgovora, čigar original je on prebral na Veliko soboto 1975. Tedaj smo se zmenili, da ga bomo nekega dne objavili, četudi ne bi mogli vnesti Vuletovih popravkov.

15. 12. 77.

Pavle Rant

—o—

Metamorfoza iz ljubljanskega „Pavliha“ za leto 1978: „Partizani vseh dežel — poskrijte se!“

Podrti križ

Na klancu,
 kjer stezá se širi v pot
 in cesta pelje v tuje dalje,
 odkoder svet se užiga za gorami,
 osamljen je ostal
 lesen križ.

Nič več poti ne kaže
 nad zvezdami,
 odkar se Nace je
 v omami jeze
 znesel nad njim.
 Polomljen prečni kolec,
 Bog razbit,
 pokoncu štrcelj le
 zabit
 v domače zemlje
 ilna tla —
 da Nacetu sta moč
 in sla pošla —
 ostal je zmagovit.

„Zdaj burje piš
 iz mrzlih gor
 počasi zrine ga v dolino,“
 tja, kjer nemirnega
 je Naceta ujela smrt,
 obeta si prijateljev njegovih
 krog.

A Bog, zdaj bogec
 stolčen, izmaličen, zmlet
 v iveri drobnih
 zadnje smet,
 krog sebe zbira nas
 premišljujoče.
 V nedeljskih dneh
 z odprtimi rokami,
 stoječ v polkrogu,
 ko se srd neviht
 za črnimi oblaki skrito drami,
 z žebljem, ki očrnel je
 in s krvjo oblit,
 mazilimo srcé
 za zarjo jutrišnjega dne.

MARKSIZEM, ČLOVEK IN KRŠČANSKA VERA

Stalni svet francoske škofovske konference je izdal dne 6. julija 1977 v Parizu listino z naslovom: Marksizem, človek in krščanska vera. Istočasno je objavila pristojna francoska škofovska komisija listino z naslovom „Vera in marksizem v delavskem svetu“.

Zaradi važnosti, ki ju imata obe vprašanji tudi za ostali svet, bomo kratko navedli vsebino obeh listin.

1. Marksizem, človek in krščanska vera: Ta listina predstavlja izjavo francoskih škofov, s katero predvsem priznavajo naraščajoči vpliv, ki ga ima marksizem v Franciji na politični, sindikalni in kulturni ravni. Številni kristjani, ki so se zavedli važnosti kolektivne akcije za premaganje levičarskega položaja na gospodarskem in socialnem področju, se pri svoji politični in socialni zavzetosti srečujejo z marksisti. Vse prevečkrat je srečanje z marksizmom privedlo do izpodjedanja vsebine vere v tistih, ki so verjeli sami sebi, da so sposobni spraviti v sklad svoje versko prepričanje s sodelovanjem v komunističnih organizacijah. Danes, tako nadaljujejo v izjavi francoski škofje, želimo v izvajanju svoje pastirske službe pojasniti kristjanom pogoje in meje za dialog, ki bo spoštoval evanđeljsko resnico.

Potem ko so poudarili zgodovinske, kulturne razloge in uspešnost v politični in socialni akciji, ki govore v prid marksizmu in jih cenijo tudi zavzeti kristjani, škofje v listini stavljajo vprašanja, ki jih morajo verniki v Kristusa postavljati marksistom.

Marksizem predvsem stremi po tem, da bi obdržal v svojih rokah vse delo za preosnovo družbe. Vsi tisti, ki ne pristajajo na marksistične teze, so zavrtnjeni kot konservativci. Iz tega izhaja praktični totalitarizem in izključitev vsakega stvarnega pluralizma. Še globlje, v osnovi tega pa je zgodovinski materializem, po katerem je gibalno zgodovine akcija proletariata. Organizacija, ki uveljavlja proletarsko gledanje na svet v njegovem prevladujočem stališču — tako trdijo francoski škofje — pa pomeni izključiti vse druge družbene kategorije od političnih in kulturnih odgovornosti. Dialektični materializem pa s svoje strani označa materijo in proizvodjalne oblike kot prvo počelo nastanka narave, družbe in zgodovine in upošteva človeško osebno vest samo kot kratkotrajen pojav kolektivne zavesti. Za vero meni, da je protest zavesti, ki je odtujena in zato določena, da izgine z bodočo preosnovo družbenih odnosov in z zatrtjem oblik odtujitve, na katere je bila navezana. Logično je, da takrat — tako nadaljujejo škofje v svoji izjavi — vernik, ki sodeluje brez pridržkov s komunisti, koplje grob samemu sebi.

Ker sta praksa in teorija medseboj odvisni, materializem naravno uvaja ateizem, brezboštvo, Nezdružljivost in nespravljivost, ki obstaja med vero in marksizmom, tako dalje trdijo škofje v listini, pa je po drugi strani često potrjena od samih voditeljev in odgovornih osebnosti komunistične stranke. Postopek je tak, da prepričanja kristjanov tako v pogledu vere kot v pogledu človeka nujno izgube vsako vsebino. Ateizem ni preprost dodatek, ki so ga zahtevali zgodovinski pogoji, v katerih je bil rojen marksizem; ateizem je mnogo več, je bistveni del materialistične prakse. Komunisti pravijo, da so brezbožci zato, ker so materialisti in ne obratno.

Proti temu materialističnemu gledanju na človeka in družbo škofje v listini opozarjajo na jedro krščanskega gledanja, ki je osnovano na veri v Boga, ustvarjalca materije in človeka; odrešenika človeštva s pomočjo utelesenja, smrti in vstajenja edinorojenega božjega Sina, gospodovalca zgodovine, ki je za osebo in za človeštvo pot k popolni ostvaritvi nadnaravne usode. Krščansko gledanje na osebo in svet, daje osebi in medosebnim in socialnim odnošajem največjo važnost. Ker ustvarja te odnose na medsebojni ljubezni, s tem samim ustvarja najboljše možnosti za pluralizem in demokracijo. Prav na temelju tega pojmovanja Cerkev odklanja marksizem; ga odklanja v imenu nezdružljivosti vere z ateizmom, toda tudi v imenu človeka. Katoliška Cerkev, tako nadaljujejo francoski škofje v svoji izjavi, odklanja to, kar uničuje človeka in ga ponižuje na golo sredstvo proizvodnje, na potrošnika dobrin in strateško sredstvo v politični akciji.

Končni del listine prikazuje probleme, ki nastajajo za kristjane ob njihovem srečanju z marksizmom. Škofje izjavljajo, da so zaskrbljeni predvsem zaradi zmanjšanja vere, do katerega prihaja pod učinkom zgodovinskega in dialektičnega materializma; zato nudijo zelo podrobne smernice, da bi morebitni dialogi in sodelovanje ne potekali v škodo evangeljske resnice in krščanskega prepričanja. Škofje predvsem poudarjajo, da je neizogibno delovati ob spoštovanju enih in drugih. Izguba lastne identitete ni v korist nikomur. Če kristjan meni, da lahko sodeluje skupno z nekristjanom in nevernikom, mora do tega priti pod določenimi pogoji in za točno določene cilje. Slednje je potrebno pojasniti z vso natančnostjo in odkritostjo, pripraviti akcijo in jo takoj nato objektivno oceniti. Škofje zahtevajo, da se različne socialne naloge in izbire pretehtajo in soočijo med brati iste vere, v Cerkvi, v luči resnice o človeku po nauku Jezusa Kristusa.

In končno, tako zaključujejo izjavo francoski škofje, morajo kristjani, spričo zavesti, da nima nihče popolnega poznanja o človekovi bodočnosti, niti nima v svojih rokah njegove sreče, dokazati svojo razumnost in obnavljati svojo vero in svoje poznanje božje besede — v živi tradiciji katoliške Cerkve.

2. Vera in marksizem v delavskem svetu. — „Vera in marksizem v delavskem svetu“ je druga listina, ki je bila objavljena 6. julija 1977 v Parizu. Listino je izdala francoska škofovska komisija, ki se bavi z delavskim svetom, v kateri so škofje, teologi in laiki. Listina dopolnjuje izjava stalnega sveta francoske škofovske konference o temi: Marksizem, človek in krščanska vera.

Listina o delavskem svetu se deli v štiri dele. V prvem delu škofovska komisija prikazuje vrsto ugotovitev, ki se nanašajo na odnose med kristjani in marksisti v sindikalnih in političnih organizacijah, pri čemer poudarja, da so se ti odnosi v zadnjih 30 letih pomnožili in privedli do boljšega medsebojnega razumevanja in do večjega medsebojnega spoštovanja.

V drugem delu komisija navaja stališča, ki jih svetuje Cerkev za nje- no večjo resnost pri razumevanju delavskih borb, realizem pri presojanju zadržanja Cerkev v pogledu na delavce in pogum odpreti nove poti, ki vodijo k vernosti. V tem pogledu pravi francoska škofovska komisija med drugim: „Prepričanje, da je evangelij namenjen vsem ljudem brez izjeme, nas obvezuje k temu, da smo bolj odprti in da ne izvajamo zlonamerno nasilja nad svobodo duha in svobodo ljudi znotraj mej že dokončnih miselnih sistemov. Tudi če razne filozofije dosegajo v kritiki vere in vernosti danes stopnje, ki jih v preteklosti niso nikoli dosegle, to ni zadosten razlog, da bi obupali, da ne bodo prišli do vere vsi tisti, na katere so vplivale omenjene filozofije.

Tretji del listine se tiče vprašanj, ki so namenjena vernikom, ki so v svoji socialni in politični akciji prežeti z marksizmom. Pri tem škofje proučujejo dve vrsti težav: težave tistih kristjanov, ki pravijo, da so izgubili svojo vero zaradi vpliva marksizma, in težave, ki izhajajo iz omahljive, slabotne vere, ki potrebuje pozorno vzgojo. Škofovska listina nato navaja potrebo, da bi morali s pastoralno skrbnostjo slediti željam, ki jih izražajo marksisti, ki zaradi prijateljstva in dolgega sožitja s krščanskimi delavskimi tovariši kažejo obnovljen interes za Kristusovo poslanico.

Zaključni del listine vsebuje nekatere pastoralne vidike. V prvi vrsti gre za to, da bi napravili Cerkev bolj dojemljivo v pogledu dinamizma pri osvobajanju izkoriščanih. Drugi poziv je naslovljen tistim, ki se srečujejo z marksizmom. Ko jim priporočajo veliko bistrournost, škofje opozarjajo, da to kar postavlja kristjana proti marksistom, ni samo vera, ampak tudi različnost pojmovanja narave, človeka, družbe in zgodovine. Francoski škofje nato vabijo kristjane, ki so zavzeti v delavskem svetu, naj poglobijo razumevanje in izražanje svoje vere. Škofje končno poudarjajo potrebo pomnožiti napore za vedno večjo prisotnost Cerkev med delavskim razredom.

Člani francoske škofovske komisije za delavski svet ob zaključku poudarjajo svoj namen nadaljevati, skupaj z vsemi kristjani, ki so zavzeti na tem področju življenja in apostolata, z iskanjem kriterijev in načinov za večjo evangeljsko prisotnost Cerkev med delavci.

POGUM IN BOJEČNOST

Ni še preteklo mnogo let od tedaj, ko je bil ves svet prepričan, da bo Južna Amerika padla kot zrelo jabolko komunistom v naročje. To prepričanje je temeljilo na raznih dejstvih, ki so bila ugodna znamenja za komunistični razmah v južnoameriških državah. Ta dejstva so bila: velika revščina na podeželju, visok odstotek nepismenosti, veleposestva s kopicami poljedelskih delavcev, ki se ne morejo osamosvojiti, klasičen kapitalizem v mladi industriji, dobra organizacija komunistov, ki so se vrinili na vsa važna mesta v javnem življenju itd. Toda kaj se je zgodilo? Ko je komunizem s silno propagando in s še večjim terorjem že stiskal za vrat večino južnoameriških držav, je ljudstvo teh držav v svojem nepokvarjenem in zdravem nagonu pravočasno spoznalo volka v ovčjem kožuhu in se ga je energično otreslo. Danes je položaj komunizma v Južni Ameriki slabši kot na kateremkoli drugem kontinentu.

Poraženi komunisti sedaj po direktivah Moskve silno vpijejo o kršenju človeških pravic in o vojaških diktaturah v Južni Ameriki, pri tem pa seveda molčijo o strahotnih kršitvah človeških pravic v Kambodži, Vietnamu, Sovjetski zvezi (z ogromnimi koncentracijskimi taborišči in psihiatričnimi bolnišnicami, v katerih mučijo politične nasprotnike) in v vseh satelitskih komunističnih državah vključno z Jugoslavijo. In kar zadeva vojaške diktature, se moramo vprašati: ali niso tudi vojaki ljudje in državljani, ki imajo ne samo pravico, ampak tudi dolžnost preprečevati zločine in napraviti red. Hvala Bogu, da je bilo med vojaki v Južni Ameriki toliko zdrave miselnosti in poguma, da so se vrgli na močnega komunističnega sovražnika.

Kaj pa Evropa?

Če primerjamo stanje v Južni Ameriki s stanjem v Evropi, moramo z žalostjo ugotoviti, da pri mnogih evropskih narodih ni tistega duhovnega zdravja in še manj tiste odločnosti in poguma kot so ga pokazale južnoameriške države in ki je potreben za uspešen boj proti zločinskemu nasprotniku.

Glasovi izgnanih ruskih disidentov, ki poznajo marksizem in leninizem v praksi bolj kot ves ostali svet, so bili sprva zelo zanimivi, pa so se počasi izgubili kot se izgubi voda v puščavskem pesku. Sovjetske oblasti so dobro vedele, da jim disidenti, pognani v zahodni svet, ne morejo dosti škodovati, ker je ta svet že tako uspavan, nenačelen, brez poguma in v skrbeh zgolj za vsakdanje užitke, da ga disidenti ne bodo spreobrnil; večja škoda bi bila za komunizem, ako bi disidenti ostali doma.

Boječnost zahoda — zlasti Evrope — je glavni vzrok komunističnih aspehov. Boječnost pa povzroča materializem, ki ne pozna idealov, ampak

samo stvarne užitke. V strahu, da bi te užitke izgubili, sprejemajo ljudje nase jarem molka in komunističnega nasilja vsake vrste.

Naj v tej zvezi navedemo nekaj misli iz poslanice zahodno-evropske škofovske konference, ki je bila dana v javnost 11. julija letos. V njej je med drugim rečeno:

„Hočemo Evropo, ki bo celina svobode. Za nas ni mogoč sporazum s totalitarnimi silami, vključno s komunizmom. Odklanjamo vsako misel na 'ljudske fronte' in pobijali bomo vsako stremljenje, ki išče sporazumevanja ali zaveznitva z marksističnim leninizmom. Boj zoper komunizem, to veliko grožnjo sedanjosti, je ena naših najvažnejših nalog. Smo za sistem politične svobode, za svobodno, odgovorno in socialno čuteče gospodarstvo in za pravni red, v katerem bodo zaščitene človeške pravice. Režim, ki se skuša prilagoditi nasilju, za nas ni več zakonit, ker pač ni zmožen braniti zakonitosti.

Prostor svobode se je na svetu zelo zožil. Od 144 držav, ki so članice Združenih narodov, jih je morda komaj ducat, ki še zaslužijo demokratično oznako. Moč totalitarizma in barbarstva se širi s strahotno naglico. Pa ne zato, ker da bi bila Sovjetska zveza v bistvu močnejša in bolj razumna kot mi. Rusija dolguje svoje uspehe naši bojazljivosti, naši nemoči, našemu umikanju pred odgovornostjo. Moralni propad Zahoda je vzrok za zmage totalitarizma. Naša sveta dolžnost je, da rešimo pred njim Evropo in poskrbimo, da luč svobode ne bo ugasnila. Če mi tega ne bomo storili, kdo bo potem še ostal, da jo znova prižge?“

Zaključek

Gornje besede zahodnoevropske škofovske konference so eden izmed redkih pa jasnih opominov Evropi — pa tudi vsemu ostalemu svetu —, da se je treba pogumno upreti nasilju, da je potrebno vrniti svetu moralno zdravje in uničiti pornografsko nesnago, ki je okužila svet, da so v boju za svobodo in človeško dostojanstvo potrebne tudi žrtve. Teh žrtev pa se presiti in zmaterializirani ljudje boje in pred temi žrtvami bežijo. Seveda ima potem komunizem med temi mehkužneži lahko delo.

Ko gledamo to žalostno stanje v Evropi in tudi še marsikje izven Evrope, ko gledamo boječe izmikanje pred bojem, ko vidimo zaroto molka v časopisju in drugih obveščevalnih sredstvih, ko gledamo vsepovsod kapitulanstvo, potem moramo biti resnično ponosni na slovenski odpor zoper komunizem med drugo svetovno vojno in na odločen in jasen glas slovenske Cerkve pod vodstvom škofa dr. Rožmana, na požrtvovalni boj naših fantov in mož v legijah, vaških stražah in v domobranstvu ter v četniških oddelkih.

Zaradi slepote zahodnih velikih sil nismo zmagali, pokazali pa smo pravega duha in mnogo poguma. Ta duh prenesimo tudi na naše nove generacije, da bodo — ko pride čas — pohitele v boj za resnico in svobodo, kakor so to storili njihovi pogumni starši.

PISMA UREDNIŠTVU:

KJE SMO — KAM GREMO? (III.)

Dragi urednik!

Naprosil si me za sodelovanje. Iskrena hvala. Preden bi pa do tega prišlo, smatram za potrebno, da poudarim nekaj stvari.

Odkar sem prišel v uredništvo Vestnika leta 1960, sem skušal revijo peljati po naslednji poti: 1) z domobranstvom je bila rojena slovenska narodna vojska in s tem je v slovenski politiki nastal nov faktor poleg običajnih strank in cerkvenih oblasti. Torej smo kot vojaki dolžni povedati svoje mnenje ob kateri koli stvari ali vprašanju. Kaj smo v teh letih izpolnili, naj sodijo drugi. Vem pa, da so bili časi, ko je Vestnik lahko s svojimi članki odstavljajl člane NO, česar žal lansko leto — ob hujšem primeru kot pred leti — ni bilo mogoče storiti. 2) ves čas sem NO branil kot našo najvišjo stopnjo oblasti. Smo lahko proti njemu tako ali tako, a podiral ne bom, dokler ne dobim kaj boljšega. 3) stalno sem poudarjal, da je slovenstvo neizbrisno povezano s Cerkvijo; to so pa pri nas predstavljali edini plemiči, ki jih slovenski narod pozna, odkar smo izgubili svobodo v Karantaciji, to se pravi, naši kaplani, župniki in dekani. To plemstvo se je v politiki nehalo — po intermezzu dr. Ivana Šušteršiča — šele s prevzemom stranke po prvem civilistu, ki je bil dr. Miha Krek. Na cerkvenem polju pa teče še naprej. V tem je iskati razlogov za moj boj pred leti za zdomskega škofa, ko me ni podprl nihče razen Boža Finka. 4) nikdar si nisem domišljjal, da bi znal pisati tako pesniško kakor Mauser ali Kociper, tako znanstveno kakor Komar, Kremžar ali Antolin, da samo nekatere naštejem. Ves čas sem skušal z vsem pisanjem biti blizu ljudstvu, iz katerega sem izšel. Z njim sem živel in živim, z njim čutim. Pa najsi bo to v preprostih razgovorih, ob prijateljskih snidenjih ali pa med dijaki v šoli.

S težavo mi stroj dohaja misli, ki mi brne po glavi. Zato bom takoj zapisal: če boš ves tekst tega pisma v celoti objavil, potem mu, prosim, daj naslov Kje smo, kam gremo (III). In s pripombo: V spomin vseh padlih, katerih imena nam počasi uhajajo iz spomina.

Pojdimo naprej. Povedal sem Ti in prijatelji tudi, da sem Vestnik in sploh vse pismeno delovanje opustil po reakciji, ki je nastala zaradi mojega zloglasnega članka o lazaristih. K tistemu članku bi danes rad dal nekaj dopolnil: 1) prilagam tekst, ki je bil takrat na prošnjo izpuščen. (Ta sestavek je natisnjen ob koncu tega pisma — ured.) Če bi bilo tisto objavljeno, bi moj tkzv. napad na lazariste ne zvenel tako hudo. 2) priznam — in s temle pisanjem skušam popraviti krivico, ki sem jo storil — da nisem izrecno navedel nekaterih lazaristov, ki v tistem članku gotovo niso bili mišljeni, in sicer

dr. Kolarič, rev. Sodja in rev. Petek — pa morda še kdo — res se ne spominjam drugega priimka. A za vse druge je veljalo in zame velja še danes. Boš vprašal: Zakaj? — Bom takoj povedal, čim bolj jasno mogoče.

Nikdar mi ni bilo všeč pisati pod psevdonimi, torej grem z imenom na dan in tudi moram prestati točo ali ploho. To pot je prišel potres. Zgodilo se je namreč, da sem kmalu po izidu številke prejel pismo farne skupnosti iz Lanusa — brez vsakega podpisa — ki ga je dostavil L. J. preko M. B. v „vednost“, kot je bilo rečeno. Nekaj dni za tistim sem spet doživel anonimne telefonske pozive, kot v časih Ronalda Strelca na ambasadi (trije od tistih, ki so me klicali, še danes zahajajo v skupnost!). Seveda so bili vsi glasovi nežni, ženski, zaskrbljeni, kaj vendar mislim itd. itd. Ko sem na prvi anonimni poziv omenil, da bi rad videl, ako bi gdč. ali ga., kar je pač bila, poslala pismen protest Vestniku, ker ga bom dobesedno objavil, kakor mislim tudi objaviti pismo farne skupnosti, ni tista oseba poslala ničesar, pač pa je farna skupnost sporočila, naj se tisto pismo „kar objavi“. Kot tako je prišlo v Vestnik. Zakaj takratni urednik ni objavil tudi dopisa N. G., ne vem, naredil bi pa veliko uslugo, ker bi dokazal, kako si včasih Sv. Duh vzame počitnice.

Zdaj so prišli obiski in moram končati. Nadaljeval bom jutri.

— . —

Pridrvel sem iz službe, kar mi je duša odn. avto dal, da bi videl še zadnji konec Anglija:Italija. Sem ujel samo eno minuto. Dovolj, da po zmagi tkzv. Jugoslovanov proti Romunom (6:4) lahko računamo na zelo pestro udeležbo v prihodnjem olimpijskem letu svetovnega nogometa. To kot vložek, kajti nekaj oddiha je treba imeti.

Torej, Vestnik je dopis farne skupnosti objavil. Pripravila sta ga skrbno, išoč vse mogoče vire, L. J. in D. š. Z zahtevo, da se objavi, kar sem sporočil pomožnemu uredniku, sem — in to si štejem v veliko zaslugo — dokazal, da sem res demokrat. Dopustil sem namreč celo to, da sem v Vestniku, pri katerem sem garal petnajst let — in to 36 let po smrti Fanouša Emmra —, da me je nekdo označil za prefinjeno infiltracijo. Oba gospoda sta se mi smilila že tedaj in se mi še danes. A računal sem, da bo konzorcij Vestnika vsaj proti taki „podvali“, da uporabim izraz iz Čukarice, povedal nekaj besed. Teh ni bilo. Tako sem ostal „na dilci“. Nič me ne moti, če so potem Katoliški misijoni objavili menda „dobro plačan članek“ — kot so mi rekli prijatelji — večnega mefista (priča o tem večnem mefistu živi v Buenos Airesu — M. L., izjava pa je iz ust p. Odila Hanjška OFM). V tistem članku, ki ga res nisem bral, pa menda nikjer ni popisana razgovor, ki ga je imel pok. Karel Mauser v spremstvu brata Otmarja z L. L. (in kot priča B. S.) in tudi ne zaključuje besede L. L.ja, o katerih je priča lahko tako B. S. kakor Otmar odn. ga. Z. J.

Kaj se pravi ostati „na dilci“, si lahko misliš. Osamljen sem ostal, kot sem že apisal, pri boju za zdomskega škofa, pri boju za obrambo Via dei

Colli 8, ki so ga menda te dni prodajali, osamljen pri organiziranju kamnitih miz. Dejal boš, da je takšno pisanje v prid partizanski obveščevalni službi. Rekel ti bom, da smo v tem pogledu zelo naivni: vedo več, kot je treba, in to ne iz Vestnika! — Dodajam: ko je bil objavljen moj članek o lazaristih, je vodstvo ZS smatralo za absolutno nujno zadevo, da se članek obsodi. Ne vem še, ko to pišem, ali je pokazalo isto vnemo za Ilijev članek v Smeri v slovensko državo (ki ga je Tabor ponatisnil) in pa za Dolinarjevo registracijo Jagodičevih spominov v Siju. Marsikaj sem že napisal „pregrešnega“, kaj takega pa še ne! In upam, da bo Vestnik reagiral vsaj na tiste Dolinarjeve besede, kjer je govora o Vestnikovcih (tudi o njegovem bratu!) Da bi Iliji reševali njegove probleme, se mi ne zdi vredno. (Piscu: kar je bilo tukaj izpuščenega, smo cenzurirali mi. Op. ured.)

Veš, lahko bi se spravil v podrobnosti, pa vedno, kadar sedem za stroj, mislim samo: koliko nepotrebne časa izgubljam v drobnarijah, ko je pred nami neposredna bodočnost. Poglej: drugo leto bo 60 let našega uradnega osvobojenja izpod Habsburžanov. Mladi so v svoji takratni zagnanosti v Beograd pozabili prekiniti stike z Dunajem. Doslej Slovenci kot taki Avstrijecem še nikoli nismo rekli, da smo z njimi nehali za vekomaj amen. Seveda so leta to potrdila. A kljub vsemu menim, da bi morali drugo leto — ob tej tako veliki obletnici — oživeti pojem slovenske večje, parlamenta, ki bi bil, da tako rečem, samo zunanje potrdilo naše državnosti, ki jo uradno predstavlja NO. In v tisti večji, parlamentu, bi sedeli poleg predstavnikov naših političnih strank, javnih delavcev in prosvetarjev (France Dolinar me bo izbčil, ker rabim take izraze!), tudi vojaki: od Cofa do Kocipra, od Ivana Korošca do Slavca Urbančiča, pa še kdo, ki bi ga obe organizaciji določili. Misliš, da tam ne bi upoštevali glasov in besed preživelih članov bivšega domobranstva odn. slovenske narodne vojske. Mi moramo partizanske bore v očetnjavi prehiteti z novimi idejami, novim elanom, novim sodelovanjem, ne pa se zadovoljevati s pikniki in omizji, kot se to danes dogaja doma (računaj, da je bil celo nekdanji priganjač KA v zavodih J. K. v svojem clergymanu ves navdušen nad škofjeloškimi snidenjem! Pa sicer Kanadčani o tem vedo več povedati...)

In ker že pišem, bom dodal še nekaj: lansko leto sem dal dobesedno objaviti članek Janeza Čučka. Doslej še ni poslal besede, da bi se zahvalil za uslugo, ki sem mu jo storil. — Njemu ali naši skupnosti? — Ti presodi! Vem pa samo to, da se Triglavi zdaj pojavljajo povsod v zdomstvu. To je nova oblika modernizirane OF, ki ob dolarski podpori iz domovine (ker je pač jugoslovanska, sicer bi rekel očetnjava!) hočejo dokazati, kako znajo biti uspešni. S tem se po svoje ponižujejo, kajti celo Willy Brandt je pred davnimi leti dejal, če se ne motim, da je vsa zadeva demokracija-komunizem v tem, kdo izdeluje boljše ženske nogavice. Seveda je zmagal zahod. In s tistim trenutkom, ko so se jugoslovanske oblasti odločile, da bodo skušale vdreti med zdomce z materialnimi dobrinami, so požrle svoja načela in jim gre samo za eno: obdržati se na oblasti za vsako ceno. Jasno je, da je zelo

enostavno živeti v novem razredu, kot ga je opisal Djilas, ne bo pa več jasno, ko isti Djilas morda prevzame vajeti v roke. Še v Avstriji sem govoril z enim njegovih najožjih sodelavcev, ki je potem prešel na emigrantsko stran (je že umrl na jetiki, pomisli, v dvajsetem stoletju!). Kar mi je ostalo v zapiskih iz tistih dni, je: Jugoslavijo branijo samo obrobni narodi, Slovenci so daleč najbolj konstruktiven element. Če se bo Djilas tega držal, potem bo med Slovenci doma moral pognati iz korenin slovenstva nekdo, ki bo znal rešiti tisto, kar mi vsi skupaj želimo: da bi bili Slovenci v očetnjavi zrel v kritičnem trenutku, se prav odločili in obenem zahtevali, da se sliši glas tudi tistih, ki so v zdomstvu — in teh je 25% slovenskega naroda.

Mi v Argentini si vedno znova dopovedujemo, kaj smo vse storili. Res je. In vsa zasluga, da ne rečem odlika, gre tistim, ki so od prvih dni naprej zgrabili našo barko in jo peljali. A pred dnevi sem dobil v branje nekaj številk tržaške Mladike: pišejo, kot bi pisali mi, s prednostjo, da žive ob robu živega slovenstva. Se pravi: Slovenija v svetu se počasi ujema med seboj in prišel bo čas, ko se bodo znali naši otroci pomeniti s svojimi sovrstniki v očetnjavi, kakor da nikdar ne bi živeli izven Slovenije. Pri hitrejši izvedbi te uresničitve pa mora Vestnik brezpogojno sodelovati.

Napisal sem več, kot sem nameraval. Za vse odgovarjam sam. In če bo objavljeno, ne bom vrgel puške v koruzo, ampak vsakomur odgovoril, ki bi karkoli pripomnil. Če ne bo hotel javno, mu povem zasebno — pred pričami, člani vodstva DSPB v Buenos Airesu.

Pavle Rant

Pismu priloženi tekst:

„V tej številki je objavljenih nekaj dokumentov v zvezi odnosa Slovenske narodne vojske do Narodnega odbora za Slovenijo. Tudi smo citirali Križnarja, ki priznava nastanek NO pred nastankom partizanske vlade v Ajdovščini. Dalje se Vestnik šteje v zaslugo, da je leta 1972 kot prilogo št. III/IV izdal povzetek Slovenskega hotenja včeraj, danes in jutri, ki je še doslej najboljši priročnik za vse člane NO. Zato upravičeno meni, da lahko pove nekaj treznih misli o NO.

Zgodovina je že sam nastanek NO. Zgodovino pa delamo tudi danes, jutri. In vsi smo pred narodom odgovorni. Ne moremo pa se zadovoljiti z lastno odgovornostjo, ako se omejimo le na priložnostne poslanice ali protestna pisma.

Pred leti že je bil v Vestniku objavljen načrt o delovanju NO. Nihče od članov NO ga ni vzel resno. Dejstvo pa je, da NO, ako res hoče biti reprezentativno telo vsega naroda v zdomstvu, mora sam iz sebe podvzeti vse potrebne korake, da čim prej do te resnične reprezentativnosti pridemo. Pred tem je pa treba upoštevati:

1) kakor Slovenska demokratska stranka — vulgo: liberalci — mora prenašati posledice zapustitve linije pravega liberalizma, tako Slovenska

krščanska demokracija (kako lepše zveni Slovenska ljudska stranka), vulgo: klerikalci, mora prenašati in bo še vse izdajstvo nad ljudmi, ki so stranko pravzaprav naredili in jih je potem tkzv. mladina, zagnana v Beograd, odplovila, pogruntala štirinajstotico in končala z demokracijo v stranki.

2) slovenska politika je potemtakem postala domena nekaterih, v drugih primerih celo dedna zadeva, v enostavni obliki povedano pa omizje kimajočih.

3) s tem se je avtomatično zaprla pred resničnostjo in naravnim razvojem in hkrati pozabila na rodove, ki prihajajo za sedanjimi titularnimi člani, odn. na tokove, ki jih ni mogoče prisiliti na kalup tako ene kakor druge stranke.

4) razširitev bo možna takoj, ako bi se vsaj nekdanji poslanci na listi JRZ mogli sporazumeti na skupnih točkah, odn. vsi člani SDS na temeljih vedno veljavnih pravil čistega liberalizma.

5) vse dotlej bo NO — kakor je še danes — samo neke vrste pisarna v zunanje-političnem referatu slovenskega naroda.

6) in še pred razširitvijo bo bilo potrebno pooblastiti v vsaki državi na svetu vsaj enega, ki bi smel kadar koli in kakor koli zastopati NO, seveda ne s kolaboriranjem s sedanjim režimom doma in tudi ne, da bi za vsako besedo moral vprašati predsedstvo v Argentini, tajništvo v ZDA in odbornike, če jih morda bolje pozna, kaj naj reče in kako.

7) otpelost je pripeljala tako daleč, da danes vse kaže, da nihče nikomur ne zaupa, da bo slovenstvo pravilno branil, če ni prej dobil vseh potrebnih civilnih blagoslovov.

8) končno, NO naj skliče vsaj enkrat na leto zbor vseh, ki jih stvar zanima in poda poročilo, se podvrže vsem vprašanjem in vnaprej odkloni sleherno aranžiranje sestankov po srbsko-balkanskem vzorcu.

In naj NO dobro ve: ne podiramo, hočemo, da se utrdi, hočemo, da zajame vse, in to — preden bo prepozno.

Sicer pa: če Sovjeti prevzamejo javno ali tajno Slovenijo po smrti Josipa Broza, ali bo NO sprejel medse recimo Ribičiča, Joža Vilfana, Kavčiča, Beblerja in druge, ali pa se bo dal zriniti na položaj čakajočega, kaj bo padlo od mize novih političnih emigrantov.“

Pavle Rant

BRALI SMO in pripominjamo:

Pod naslovom „Vietnam in Kambodža v mraku nove diktature“ je KATOLIŠKI GLAS iz Gorice v desetih podlistkih prinesel zapise o grozotah, ki jih prenaša ljudstvo obeh dežel, odkar so pred nekako dvema letoma padli pod diktaturo komunistične partije. Iz zadnjega podlistka posnemamo tole: „Pok Jan ima sedaj 30 let. Njegov pogled je boječ in se često izgub-

lja v daljavi. Bil je na postojanki Siem Reap, blizu prestolnice Phnom Penh. Šest dni po padcu prestolnice se je udala ta postojanka. Bilo je to 22. aprila 1975. Rdeči Kmeri so takoj po predaji vso preostalo posadko naložili na osem tovornjakov, ki so se kmalu ustavili ob globokih jarkih pri cesti. Zaregljale so strojnice... Pok Jan se je zvil v klobčič. Vrgli so ga z drugimi v jarek, misleč da je mrtev. Skril se je v riževem polju“ in se rešil. — Če primerjamo tole zgodbo s tistimi, katerih prizorišče je bila pred tridesetimi leti slovenska zemlja, ne bomo našli nobene stopnje razvoja komunistične prakse v nekaj boljši humanizem. Naša intelektualna raven je prenizka za tak optimizem, zdrava pamet pa tudi ne zadostuje za pravilen uvid v „teologijo“ osvobojenja. Poročilo o teh grozodejstvih je osnovano na pričevanju jezuitskega misijonarja patra Gelinasa, ki je izšlo najprej v turinskem časopisu „Il nostro tempo“ s sledečim uvodom: „Nihče ni mogel verjeti med vojno, ko so komunisti obljubljali pluralizem ter svobodo, da bo nad deželo padla taka svinčena zavesa ideološke diktature.“ Mi zdomeci sicer nismo preroki, ampak med tiste „nihče“ prav gotovo ne spadamo, saj smo „vedeli“ kako in kaj, preden se je tako zgodilo.

* * *

NAŠ TEDNIK s slovenske Koroške je svobodo prodal za skledo leče ali jo pa še bo. Taka je namreč naša misel, ko se spominjamo tehle vrstic, zapisanih v lanski 24. številki: „Taki odborniki, posebej pa še tisti, ki je govoril o ‚banditih‘, namesto, da bi se spomnil, da so partizani bistveno prispevali, da je svet svoboden, so zrela za odstop.“ Težka res je pot do učenosti! „Našemu“ Tedniku v vednost povemo, da ima že samo ime „partizan“ nekaj skupnega s komunistično partijo, da so se v „slovenski“ partizanski vojski borili za svobodo slovenske Koroške in slovenske Primorske avstrijski bataljon partizanov in italijanska brigada Fontanot; da so na turjaškem gradu „izdajalski“ belogardisti v dimu in ognju pred koncem peli „Hej, Slovenci“, medtem ko so šli partizanski osvoboditelji slovenskega naroda v smrt v hotelu na Pokljuki z „Internacionalo“ na ustih. Zdomski svet z vso energijo podpira borbo koroških Slovencev za svoje pravice, dasi meni, da bi Jugoslavija z lahkoto dosegla takojšnjo in celostno izpolnitev državne pogodbe, ko bi le to iskreno želela. Da se pa nekdo še Janes svobodno odloči in piše o partizanih kot borcih za svobodo sveta, je pa res potrebna skrajna naivnost ali pa neodpustljiva ignoranca. In po starih oguljenih metodah, se zdi, da se spet igramo z menda edinole možno alternativo: ali si partizan ali pa nacist, narodnjak ali pa fašist. Malo več resnosti, prosimo, saj NT vendar ni humorističen časopis!

Domobranci smo imeli med vojno tole izbiro med dvema sovražnikoma: eden nam je „garantiral“ takojšnjo in „lahko“ smrt, drugi pa nam je smrtno obsodbo ali pa počasno umiranje predložil na „boljše“ čase. Odločili smo se za drugega. — Menda ni že tako hudo, da bi moral NT izbirati med Dunajem in Ljubljano?

Kako resno so se partizani brigali za osvobojenje slovenske Koroške in naše Primorske, nam povesta tale dva primera:

29. novembra je AVNOJ na drugem zasedanju v Jajcu sprejel odlok o „priključitvi Beneške Slovenije, Primorske s Trstom in delom Istre federalni državi Sloveniji...“ (Slovenski Zbornik MCMXLV, str. 728). Na Koroško je AVNOJ pozabil. Pač pa se je, kot poroča Miha Marinko v svojih „Spominih“, „Glavni štab NOV in POS odzval prošnji CK KP Avstrije in je na teritoriju Slovenije formiral avstrijski partizanski bataljon.“

Isti Marinko pa na straneh 347/348, ko govori o „tržaškem proletariatu“, zapiše takole: „Ker med italijanskimi antifašisti ni bilo posluha za naše teritorialne pravice, vprašanja nismo zaostrovali.“ (podčrtano naše). Junaška JA je postrelila 10.000 neoboroženih domobrancev, Beneško Slovenijo, Primorsko in koroški svet je pa prepustila bratskim antifašistom. Domobranski poveljnik VUK RUPNIK — kot lahko beremo na 14. strani pričujoče številke „Vestnika“ — je 11. maja 1945. leta v Borovljah, iz katerih je pregnal partizane, odredil izobesiti slovenske zastave, medtem ko so se trenutek prej, pod oblastjo partizanov, boroveljske hiše šopirile z avstrijskimi barvami.

* * *

V uvodniku „Kaj bo z nami?“ piše v 20. številki Katoliškega glasa dr. Lojze Škerl (med drugimi) tudi takole: „Marsikdo se pri nas ne zaveda težkega položaja, v katerem živimo. Kaj bo namreč z nami, ko bodo na Primorskem v Italiji odmanjkali duhovniki? In tragika našega položaja je prav v tem, da se te tragike ali nesreče ne zavedamo ali pa se ne moremo in se ne počemo z njo sprizajzniti. Res je, da je pomanjkanje duhovnikov po svetu zelo občutno. A za nas tu je ta zadeva življenjskega pomena. Postali smo namreč misijonska dežela.“ Besede so težke in vredne premisleka, spominjamo se pa, da je že v januarski številki predlanskega „Vestnika“ takratni urednik nakazal podoben, če ne enak problem, v duhu tesnejšega sodelovanja božjega ljudstva s hierarhijo.

* * *

V isti številki KG je v poročilu iz Kanalske doline zapisano tudi tole: „Pritisk moderne tehnike, tujejezična šola, tisk, televizija, pritisk političnega in upravnega aparata je danes v Kanalski dolini tako močan, da se nemalo slovenskih staršev sili govoriti z otroki italijansko, češ da jim bo šlo potem bolje v šoli, ki je samo italijanska, in da se bodo bolje znašli v življenju ipd.“ — Nemalo je staršev, ne samo v Kanalski dolini, ampak skorajda po vseh celinah zemeljske oble, ki se silijo govoriti z otroki po špansko, nemško in angleško in še kaj iz takih bednih razlogov. Upajmo, da se vsaj v družinah, ki so izšle iz domobrantskih vrst, kaj takega ne dogaja, saj je vendar takole pela naša pesem: „Dom brani, legionarji, naš je svetel vzor!“ Domače izročilo je treba ohraniti tudi za ceno malih ali večjih žrtev.

V eni izmed oktobrskih številčk Ameriške Domovine je izšel oglas za DOOMOBRAVANSKO PLOŠČO, ki jo je izdala bratska organizacija „Tabor“ in se dobi pri članih te organizacije v Clevelandu. Ta plošča, ki jo tudi mi na moč priporočamo vsem zdonskim družinam, bo iz treh ozirov lahko izvrstno služila pri vzgoji naše mladine v slovenskem in svobodoljubnem duhu: zaradi pevnosti posnetih pesmi in koračnic, zaradi besedila, ki je vsebinsko vzvišeno in največ pa zaradi zgleada, ki so ga dali pevci, ker so opevane ideale potrdili s svojo krvjo. Naj bi te melodije srkali vase že naši najmlajši od zibelke naprej, da jim bodo v poznejših letih neločljivo zvezane z mislijo na dom in na vse, kar je lepega.

* * *

Ker ima laž še vedno kratke noge, je partizanskim piscem težko življenje; ne zaradi laži same, saj njihova „morala“ je morala posebne vrste, ampak zaradi groteskno smešnih poz, v katere zapadejo, kadar kakoli napišejo in se — ujamejo. Vsi partizani in njihovi kimavci „vedo“, da je bila Osobodilna fronta ustanovljena „že“ 27. aprila 1941, čeprav je takrat še nosila svoje prvo krstno ime „Protiimperialistične fronte“ in je poznejši vzdevek dobila šele po 22. juniju istega leta. Vsi vemo, da človek lahko menja ime, narave in nravi pa ne. Ime samo se enkrat lahko bolje prileže, drugič pa ne tako.

Ker partizanska literatura (=leposlovje) v zdonskem svetu ni na indeksu, ampak celo priporočana snov za lepši razcvet domobranske miselnosti med mlado generacijo, je bera „partizanskih cvetk“ kar obilna. Tako smo našli, da se ne skladajo z uradno trditvijo tele ugotovitve: „Prvi mesec po razpadu Jugoslavije v štajerskih gozdovih še ni partizanov.“ „Fašisti na te prve drobne akcije niso odgovarjali z večjimi aretacijami ali preganjanjem. Njihovi propagandisti so takrat še učili, da med nacional-socialisti in komunisti prav za prav ni bistvenih razlik (vsaka doktrina ima zrno resnice — op. ured.). Alarm za napad na narodno-osvobodilne organizacije na štajerskem je sovražnik dal s tistim dnem, ko je napadel Sovjetsko Rusijo. Veliko komunistov in organizatorjev narodno osvobodilnega gibanja je bilo takrat aretiranih, mnogo jih je pričelo delati ilegalno. Takrat se pojavijo v štajerskih gozdovih prvi partizani-poedineci (podčrtano je naše — op. ured.). Tako je zapisal major Mitja-Ribičič Ciril na str. 575 Slovenskega Zbornika MCMVL. Cirila bi vprašali, kakšne baže so bili ljudje ki so že aprila in maja 1945 romali v gestapovske zapore v Begunjah in Škofovih zavodih, pa bi bilo zaman. Za nekatere se je zgodovina začela šele z „OF“, to je, z dvaindvajsetim junijem tistega leta.

* * *

Ameriška Domovina od 13. junja l. l. prinaša poročilo o farnem dnevu v New Yorku izpod peresa Toneta Osovnika, iz katerega posnemamo: „Moralni uspeh pa je bil v programu. Uvodno besedo je izrekel dr. Zdravko Kalan, vodnik farnih prosvetnih ur. Zahvalil se je vsem, ki so z delom

ustvarili ta dan, uradniku jugoslovanskega konzulata g. Borisu Česnu, ki je radevolje brezplačno oskrbel film 'Cvetje v jeseni'. Nato je župnik oče Richard Rogan pozdravil vse zbrane... Govoril je v slovenščini in angleščini. Ko je dr. Kalan razlagal vsebino filma v slovenščini, je bilo čisto odveč. To bi moral opraviti samo v angleščini za one, katere sem preje opisal, ki so prišli med nas. To je bila edina pomanjkljivost." Samo ta pripomba: če poročilo samo na sebi ni jasno, bomo potrebno pojasnilo radi priobčili.

* * *

Na občnem zboru bratske organizacije TABOR preteklega 3. septembra je govoril ustanovitelj le-te inž. France Grum. Ameriška Domovina je dne 10. oktobra prinesla njegov govor s tega zborovanja, iz katerega smo pobrali pomenljive stavke: „Obdolženi smo, da smo proti duhovnikom, da je v naši organizaciji ‚protifarska gonja‘, da smo krivi za nesoglasja in da zaradi naše ‚trme‘ ni prišlo do združenja dveh sorodnih organizacij. Bratje, to je laž, to so natolcevanja, ki nimajo nobene osnove.“ „Povejmo tudi, da našega stališča nismo spremenili in da so tudi danes vrata naše organizacije na stečaj odprta vsem, ki so dobre volje, vsem, ki žele delovati v smislu ciljev in namenov organizacije. Kadar je govora o združitvi ali pogovorih v ta namen, pa pomislimo na sledeče: Organizacija borcev je le ena in ta je Tabor, kaj naj bi se torej mi združevali z ljudmi, ki so v zadnjih 20 letih mnogo govorili, storili pa malo ali nič. Združevanje ne bi prineslo ničesar koristnega... Dalje, vsak razgovor ali kakršenkoli poskus se mora nujno referirati glavnemu odboru, ker le ta je merodajen in odgovoren govoriti in nastopiti v imenu celotne organizacije. Vsak lokalni poskus razgovora o združenju prinaša mnogo več škode in hude volje kot pa koristi.“ — Ni da bi oporekali ustanovitelju „Tabora“ zgolj zaradi oporekanja, vendar ne bomo odrekli tega, čemur se vidi, da je očitno. Zato pripominjamo, da obstoji poleg „le-ene“ organizacije „Tabor“ še druga organizacija domobranskih borcev, katerih glasilo je naš list. Smo tudi prepričani, ker smo večkrat prisluhnili srčni želji tako Vestnikovcev kot Taborjanov, da njih veliki večini tako cepljenje sil ni ljubo in mu ne vidijo zadostnega razloga. Se pa s celim srcem pridružujemo besedom, ki jih je urednik Tabora zapisal v številki 1/2-64 na strani 25: „Mi delajmo nasprotno: kličimo k enotnosti, povejmo resnico in odkritosrčno nadaljujmo boj proti brezbožnemu komunizmu.“ Kličemo si v spomin tudi besede kaplana Franceta Malovrha-Breznika iz kočevske celice, ko je zapuščal svoj testament: „Povej v Ljubljani, da je samo v slogi moč. Vsi medsebojni prepiri naj prenehajo, sicer bodo tvegali nove žrtve.“

* * *

Nekaterim splošnim in zato lahkomišelnim trditvam Lojzeta Ilije v septembrski številki SMERI se bodo pa še komunisti lahko smejali, čeprav niso dovzetni za humor. Kaj hočemo, tudi najboljšemu jezičnemu dohtarju (kot se sam poimenuje), se lahko kaj zareče. Zato potrpljenje, saj ni, da bi iz muhe delali slona. Sicer pa upamo, da bo sama „Smer“ (od 20. no-

vembra, ko to pišemo, pa do dneva, ko pride tale naš list v roke bralcev) našla prostor na svojih straneh, da postavi vse stvari na pravo mesto. Preveč se ne mudi, saj je verjetno malokdo verjel Ilijevim domisljcam. Računamo tudi s tem, da bo potem, ko bo ta zadeva končana, Ilija priznal, kako je to nepotrebno (ne dvomimo, da dobronamerno) pravdo izgubil.

* * *

Iz poročila o gospodarski konferenci v Trstu posnemamo tale zapis iz „Katoliškega Glasa“, ko govori o zaželeni enakopravnosti pri gospodarskem odločanju na Tržaškem: „Pri tem se vsiljuje vprašanje, kakšen smisel bo še imela taka „enakopravnost“, ko pa smo vsak dan priča vedno pogostejšim kulturnim, športnim in drugim dvo— in italijansko enojezičnim prireditvam v organizaciji naprednega tabora na tržaškem območju, ko pripadnost eni ali drugi narodnosti še formalnosti več ne predstavlja: vsi pač razumejo italijansko.“ Ne vemo, kateri je ta „napredni“ tabor, ki ga pisec omenja, slutimo, da je nekaj v zvezi z italijansko-komunistično-partizansko-slovensko fratelanco, in nam vpoprek s tem poročilom prihaja na misel pridiga msgr. Oreharja pri zaključni maši slovenskega srednješolskega tečaja na Ramón Falconu (Buenos Aires, Argentina), ko je omenil ugotovitev iz večletnih izkušenj, po kateri se slovenski živelj v zdomstvu najboljše drži v krogih, kjer je njih vera še živa, in je vernost Slovencev najmočnejša, kjer je zavednost slovenstva največja. Nočemo jemati v zakup slovensko narodno zavednost, vendar te praktične ugotovitve kar silijo k nekemu teoretičnemu zaključku, ali ne? Končna misel je pa tale: če že v zamejskih krajih peljejo dvojezične prireditve na koncu koncev v samó enojezični, nam tuji izraz družbenega življenja, tolika večja nevarnost stapljanja proti zdomcem v angleško in špansko govorečem svetu, kadar se nemarnosti in lenobnosti na ljubo in z izgovorom na napak tolmačeno oliko odrekamo svoji materinščini.

UČENKA SLOVENSKEGA TEČAJA — NAJBOLJŠA UČENKA ARGENTINSKE ŠOLE

V občini Matanza, enem izmed velikih predmestij Buenos Airesa — saj število nje prebivalcev daleč presega število današnje Ljubljane — je ob koncu šolskega leta, ki se na južni polobli končuje konec novembra in v prvih dneh decembra, župan te občine proglasil 100 najboljših učencev iz srednjih šol in desetim najodličnejšim abiturijentom podelil spominske medalje, dijakinji **ANDREJI KRISTINI ŠEME** pa je kot prvi izmed teh prvih desetih poklonil še bronasti kip, ki predstavlja študenta v mladini lastnem zanosu, z zemeljskim globusom v roki in z močno poudarjenim reliefom argentinske zemlje.

Ponosni smo na sinove in hčere, ki rastejo iz domobranskih družin širom sveta in dostavljamo samo tole: Andreja Kristina šeme je bila tudi zastavonoša v slovenskem srednješolskem tečaju in (je tale pripomba odveč?) zna vsaj toliko slovensko kot katerikoli študent rojen v osrčju Slovenije.

KAKO GLEDATI NA KOMUNIZEM?

Vsakdo od nas ve, da je komunistična doktrina zapletena in težko prebavljiva, in prav to je vzrok, da se malo mladih resno zanima zanjo, še manj pa je takih, ki se potrudijo za globlji študij temeljev tega našega največjega sovražnika.

Današnja moderna borba se zanaša v veliki meri na ideološko pridobitev nasprotnika ali pa poskuša doseči njega čimvečjo pasivnost. Biti ignorant v poznanju marksistično-komunistične teorije in prakse je isto kot ne razumeti prave narave in resničnih ciljev rdečega gibanja. Tako zadržanje pa je nedvomno v prid komunističnim nameram, saj njihovo delo pospešuje in olajšuje, ker jim ni potrebna tolikšna previdnost in se lahko bolj svobodno in uspešno gibljejo. Ker pa mladini tega potrebnega poznanja komunistične narave in njih namenov primanjkuje, pa je seveda sprejemljiva za tako naivno gledanje na ta problem, ki trdi, naj izkustvo prinese sodbo o tem, koliko je tak režim vreden ali ne, saj če jim ne bo všeč, se ga bodo znebili, kadar jih bo pač volja.

Vsaka mlada oseba pa bi morala gledati na vhod v komunizem kakor na vrata, ki se odpirajo samo na eno stran. Ko greš enkrat skozi, že ne moreš več nazaj! Imam vtis, da je tudi slovenska zdomska mladina v veliki večini pasivni gledalec pri tej borbi s komunizmom, ko bi bilo pričakovati, da bi se aktivno, z vso možno silo, borili proti rdeči pošasti. Apatični ljudje, ki ne stavijo zaprek marksistično-leninističnemu delovanju med nami, si sami pripravljajo kletke in prizorišče, kjer bodo smešne lutke v rokah partijskih voditeljev.

Ne govori se zaman, da je ideološka borba hujša in težja kot borba z orožjem. Kadar nekoga v konvencionalni borbi zadene krogla, mu ostane čast, da je padel za svoje ideale; kadar pa je nekdo ideološko zaslužjen, je pa tako stanje veliko hujše od same fizične smrti, kajti **imaš razum in ga ne moreš rabiti, imaš vest in jo moraš utopiti, nimaš nobenih pravic, ne svobode in nič tistega, kar te lahko karakterizira kot človeka; spremeniš se v navadno delavno žival z domom, ki ni tvoj, ker je državen; z delom, ki ti morda ni všeč, ampak ga moraš opravljati, ker so tako drugi odločili; z družino, ki jo imaš in je ne moreš vzgajati po svoji volji.** Ali ni to hujše kakor biti mrtev?

Za primer naj samo ponovim besede, ki jih je zapisal Arnocht Kolman, ki je imel priliko in srečo izmuzniti se izza železne zavese. Kolman je bil osebni Leninov prijatelj. Danes je star 84 let. Bil je univerzitetni profesor v Moskvi. Služil je mnogo let v sovjetski vojski. Ko so ga poslali na švedsko, je tam prosil zaščito in napisal odprto pismo v dnevnik „Stockholm Expressen“, ki je bilo naslovljeno na Leonida Brežnjeva in

mu je tako sporočil svojo odločitev, da izstopa iz partije. Zapisal je tako: „Prišel sem do trdnega prepričanja, da bi bilo ostajati v partiji še naprej pravo izdajstvo nad narodom, nad humanizmom, ki sem si ga želel, in nad borbo za boljši svet. Že od leta 1968, ko smo napadli Češko, se komunizem vda za zgolj imperialističnim načrtom z nečloveško taktiko. Partijski voditelji živijo v največji udobnosti in odmaknjeni od ljudstva. Kako naj potem razumejo potrebe in trpljenje našega naroda? Moram priznati, da v Sovjetski zvezi ne obstajajo niti najmanjše demokratske pravice, kakor se spodobi za vsako državo. Danes, kakor za časa Stalina, skrivamo naše rokopise in zapiske, ne zaupamo v nikogar, pišemo nesmiselna pisma, ker se bojimo cenzure in iz strahu pred izdajstvom pretrgavamo prijateljske zveze.

Režim je propadel tudi na gospodarskem področju, ker se cene vsak dan bliskovito dvigajo, industrijska produkcija je oslabela in kakovost izdelkov se manjša, povrh vsega pa poljedelski pridelki ne zadostujejo niti za lastno prehrano. Po drugi strani pa režim istočasno, ko pridiga svetu in govoriči o potrebi mirnega sožitja med državami, pripravlja in kopiči orožje izumljeno za masovno pobijanje, ne toliko za obrambo pred morebitnim sovražnikom kot za osvojevalno vojno. Sovjetska zveza ima velikanško število čet izven svojih mej in načrtno ustanavlja nove postojanke v Evropi, Aziji in Afriki ter se pripravlja na zasedbo Romunije in Jugoslavije.“

To so misli, ki jih je podal omenjeni profesor, nov nauk svobodnemu svetu in ena priča več za tiste, ki bi radi spoznali resnično podobo komunizma. Njegovi besedi ni zanikati težke veljavnosti, saj je rdeči sistem spoznaval dolga desetletja. Treba se je torej umsko pripraviti, da nas ne bodo prevarali z lepimi besedami in s še lepšimi obljubami, ki se pa nikdar ne izpolnijo. Vse zgodovinsko dogajanje nam mora služiti za potrditev njihovega rovarjenja proti Bogu in proti človeku, a še bolj nam bo služilo poznanje njih teorije in prakse in dialektične metode, poznanje, ki nas bo ohranilo budne in čuječe in pripravljene na njihove napade na kakršnemkoli področju. Zato pozivam vse mlade, da se za slovenski in argentinski blagor poglobijo v študij rdečih nakan in nadaljuje z borbo, ki so jo začeli naši očetje.

Prisrčno vas pozdravlja vdani

Marko Zupanc,
oficir arg. letalstva

—o—

„Komunisti so bili tako podivjani, da je eden ploskal obsodbi lastnega očeta.“ — Zapisal dr. Ljubo Širc v ZSS 1965.

Slovenija v svetu

Marko Kremžar — Jože Osana

Slovenija zapojmo ti
iz polnega srca,
naj pesem naša zadoni
prek zemlje do neba!
Slovenija naš skupni dom
med biseri sveta,
z lepoto te obdal je Bog
od morja do gorá.

Slovenija, moj dom brez mej,
ker nosim te s seboj!
Kjer rod je moj — kjer sin je tvoj!
tam si Slovenija!

Slovenija, Slovenija,
si naša skupna vez,
ker vsak rojak ohranja te
v srcu kakor kres.
Ta kres se širi v daljni svet,
nikjer mu ni meja,
zatona tvoji zarji ni,
mati Slovenija!

Slovenija, moj dom...

Moj narod — svobodnjakov rod
si kneze voli sam,
mučencev je — junakov plod,
ki ne boji se ran.
Iz tisočletnih korenin
poganja naša rast.
Resnico ljubimo in mir,
svobodo, vero, čast!

Slovenija, moj dom...

V mogočnem zboru narodov
slovenski glas zveni:
zahtevamo nov, boljši svet,
kjer bratje bomo vsi!
Po zemlji vsej slovenski rod
ustvarja in gradi,
z naporom uma, svojih rok
človeštvu srečne dni.

Slovenija, moj dom...

Slovenska pesem, delo, kri,
tribarvni prapor naš,
na modrem polju zvezde tri
ponosno nam vihraš!
Slovenijo, slovenski rod
Bog večni čuva naj,
pred zmoto in sovražnikom
sedaj in vekomaj!

Slovenija, moj dom...

* * *

0 postanku Mauserjeve trilogije „Ljudje pod bičem“

Dne 11. novembra 1977 je v okviru literarnega odseka Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu govoril dr. Tine Debeljak o postanku in pomenu največjega Mauserjevega dela — trilogije Ljudje pod bičem — na podlagi dopisovanja, ki ga je imel s pisateljem. Dr. Debeljak je prebral številna pisma, ki jih je izmenjal s Karlom Mauserjem. V teh pismih je mnogo zanimivega gradiva za slovensko kulturno zgodovino. Iz njih pa je tudi razvidna veličina Mauserjevega duha. V več pismih je odločno in jasno povedal, da ne piše ne zaradi slave in ne zaradi denarja. Nikdar ni dobil nobenega najmanjšega zneska za svoje leposlovno delovanje. Svoje knjige je pisal tako, da jih je moglo razumeti tudi preprosto slovensko ljudstvo in da bi — zlasti pri koroških Slovencih — vzbudil ljubezen do slovenske besede.

Iz prebranih pisem je tudi razvidno, da bi Mauser z romanom Ljudje pod bičem lahko zaslužil lep znesek dolarjev, pa je rokopis brezplačno odstopil Slovenski kulturni akciji prav z namenom, da bi ji pomagal tedaj, ko se je nahajala v finančni stiski.

France Pernišek — 70 let

Dne 23. novembra je obhajal svoj sedemdesetletni jubilej znani javni delavec in vse življenje odločen protikomunist — g. France Pernišek. Bil je med prvimi v Sloveniji, ki so se okoli leta 1930 postavili proti komunistični infiltraciji v vrste slovenskega krščanskega delavstva. Njegova brošura „Zakaj nisem krščanski socialist“ je mnogim šele odprla oči, da so spoznali, kam skušajo speljati komunisti krščansko delavstvo. Zasluga te brošure je tudi bila, da se je tedaj ustanovila nova, izrazito protikomunistična, delavska organizacija, katere člani so pozneje aktivno sodelovali v Vaških stražah in v Slovenskem domobranstvu. Med vojno se je naš jubilar uveljavil kot predavatelj in pisec protikomunističnih člankov. G. Pernišek se še danes aktivno udeležuje v slovenskem javnem življenju v Argentini. Bog naj ga ohrani zdravega še mnogo let!

Iskreno čestitamo!

Mnogo naših članov in prijateljev je v bližnji preteklosti doživelo svoje življenjske jubileje. Ker jih preje nismo utegnili omeniti, jim toplo čestitamo danes.

O vsakem jubilaru — zlasti pa še o tistih, ki imajo že kar visok jubilej — bi lahko napisali dolge življenjepise, ker vemo, da so v življenju marsikaj pomembnega storili in doživeli. Upamo pa, da nam jubilarji ne bodo zamerili, če tega ne storimo, ampak jim samo z vso iskrenostjo čestitamo in želimo vse dobro.

Visok jubilej — 80-letnico — sta obhajala naslednja dva naša velika prijatelja: **PROF. JANEZ SEVER**, še vedno aktiven javen delavec, neustrudni člankar slovenskih časopisov, ki je bil rojen 2. oktobra 1897 na Ježici pri Ljubljani in živi sedaj v Clevelandu. —

Drugi osemdesetletnik pa je **G. LEOPOLD ŠPARHAKL**, givši računski inšpektor na ljubljanski poštni direkciji, ki živi sedaj v Buenos Airesu. Iz Vetrinja je bil vrnjen njegov sin Zvonko, domobranec, in je za njim izginila vsaka sled.

70-letnico rojstva je v Clevelandu obhajal zaveden član DSPB **JOHN ŠKRBEČ**, rojen 4. maja 1907.

50-letnico pa sta v Clevelandu praznovala naša zvesta člana: **TONE NEMEC**, rojen 1927 in **MIHA VRENKO**, rojen 25. julija 1927.

Vsem iskreno čestitamo in jim želimo še mnogo let srečnega življenja.

Alojz Tašner – 70-letnik

Dne 9. decembra 1977 je v San Martinu v Argentini praznoval 70 letnico rojstva naš odločni protikomunistični borec Alojz Tašner, ki je bil med vojno član četniškega odreda na štajerskem pod vodstvom Zmagoslava-Jožeta Melaherja. Naš jubilant je bil rojen pri Sv. Urbanu pri Ptujju. Po končani vojni je šel na Koroško, nato pa skupaj z družino v Argentino, kjer se še vedno živahno udejstvuje v slovenskem društvenem življenju. Bog naj mu nakloni še mnogo let!

* * *

V SPOMIN

† Jože Starič

Dne 6. oktobra 1977 je odšel v večnost odločen protikomunist in podporni član DSPB v Clevelandu — Jože Starič. Bil je rojen 13. marca 1907 v Blesinji vasi pri Trebnjem. Pred preganjanjem partizanov se je leta 1942 zatekel v Ljubljano in pomagal protikomunističnim borcem. Ob koncu vojne je preko Koroške odšel v Severno Ameriko, kjer se je pridno udeleževal slovenskega društvenega življenja, zlasti še vseh prireditvev DSPB. Udeležil se je tudi zadnjega romanja v Frank, kjer mu je postalo slabo. Imel je težave s srcem, kar mu je tudi povzročilo smrt. Pokopan je bil dne 10. oktobra na pokopališču Vernih duš blizu groba Karla Mauserja. Naj v miru počiva!

† Aleksander Majhen

Dne 17. septembra 1977 je umrl velik prijatelj naše organizacije in odločen protikomunist — Aleksander Majhen, šolski nadzornik, organizator slovenskega šolstva v zdomstvu in aktivni javni delavec do zadnjega diha. Rojen je bil 15. januarja 1908 v Sp. Voličini pri št. Rupertu. Po dokončani gimnaziji in učiteljskišću je služboval kot učitelj na raznih krajih Slovenije. Nacisti so ga v Ptujju zaprli in izgnali v Ljubljano. Leta 1945 se je umaknil na Koroško in v taboriščih organiziral ljudsko šolo. V Argentini se je takoj posvetil ustanavljanju slovenskih šolskih tečajev. Sestavil je skupaj s pokojnim Martinom Mizeritom prvo učno knjigo „Naša beseda“. Sodeloval je v mnogih slovenskih emigrantskih organizacijah. Bil je redni naročnik in bralec Vestnika. — Naj v miru počiva!

V večnost so odšle

V preteklih mesecih so umrle žene ali matere naših članov in prijateljev, katerih se tukaj spominjamo. So to gospe:

- Ivanka Oblak roj. Grum, umrla 28. avgusta 1977,
 Gabrijela Mivšek roj. Žakelj, umrla 28. avgusta 1977,
 Ivanka I'rbil roj. Oblak, umrla 29. septembra 1977,
 Ana Matičič roj. Lah, umrla 8. oktobra 1977,
 Josipina Božnar roj. Rihar, umrla 27. oktobra 1977.

pa izrekamo iskreno sožalje!

Dobri Bog naj jim nakloni večni mir in pokoj. Njihovim sorodnikom

Za Zavetišče škofa Rožmana so darovali:

(Od 1. 8. 1977. do 30. 9. 1977.)

	(v pesih)		
		Oblak Franc	1.000
Starič Ivan	200	Tomažević Jože	1.500
Rupnik Pavle	2.000	Keršič Rudi	1.000
Seršen Jure	2.000	Potočnik Matevž	10.000
Leskovec Alojz	10.000	N. N.	2.000
Keršič Rudi	1.000	Amon Janez	10.000
Nemanič Jože	6.000	Žerovnik Jože	1.000
Gutovnik Jože	1.495	Šušterič Božo	1.000
Dobiček pri drugi obletnici		V spomin na pok. <i>Antona Novaka</i> :	
blagoslovitve Zavetišča v		Keršič Rudi	1.000
zavetišču 28. 8. 1977	78.000	V spomin na pok. <i>Oblakovo mamo</i> :	
Č. g. Škerbec Jože, cerkvena		N. N.	2.000
nabirka pri sv. maši 28. 8.		V spomin na pok. <i>Marijo Mikolič</i> :	
1977	3.800	Šušterič Janez	1.000
V spomin na pok. Ignacija Frančiča:		V spom. na pok. <i>Dr. Franca Miheliča</i> :	
Babič Alojz (dol.)	5	Z. M. K. D.	5.000
V spomin na pok. <i>Alojzija Mehleta</i> :		(Od 1. 10. do 31. 10. 1977.)	
Janežič Janez	1.000	N. N., Argentina	10.000
V spomin na pok. <i>starše</i> :		Žnidar Janez	280
Buda Stane in Anica r. Cotič	2.000	Keršič Rudi	1.500
V spomin na pok. <i>žpk. Janeza Kalana</i> :		Braz Rudi	500
N. N.	2.000	Oven Ivan	500
V spomin <i>ob obletnici smrti moža</i> :		Amon Janez: poklonitev od	
Maček Angela	10.000	prodaje slik ob 60-letnici	
V spomin na pok. <i>Tomažičevo mamo</i> :		Dr. Stanka Kocipra	5.590
Avguštin Franc	1.000	(v dol.)	
Dolenc Vencelj	3.000	Hren Franc	20
Repar Jože	1.000	G.-Ga. John Kolovič	10
Matičič inž. družina	1.000	Hren Franc — družina	25
Frančič Ignacij	1.000	V spomin na pok. <i>Marijo Tomažević</i> :	

Nostradamus – bo imel prav v prihodnjih letih?

Ob lanskih proslavah 60-letnice prikazovanj v Fátimi se je mnogo govorilo o zadnji, javnosti neznani prerokbi. Brez dvoma mora biti zelo huda a človeštvo, če se spomnimo, kako je pretresla Pija XII., ko jo je zvedel.

Kakor so v stari zavezi nastopali preroki v težkih časih in svarili ljudstvo ter ga hoteli pripraviti na dobro pot, tako je tudi v srednjem veku nastala dolga vrsta vseh mogočih prerokb. Tako La Salette kakor pastirji v Pragi so si edini v tem, da bo na svetu prišlo nekega dne do divjega spopada med dobrim in zlom. Da bodo opustošeni kraji tako daleč naokrog, da se bodo ljudje klicali z gore na goro; da bo vojna, ki se bo začela in končala na Marijin praznik (druga svetovna vojna od 8. 12. 1941, ko je Severna Amerika stopila v vojno proti Japonski do 15. avgusta 1945, ko je bila Japonska premagana), da bo krščanstvo zašlo v skrajno nevarnost in bo papež moral bežati v Jeruzalem, svet pa da bo pred Antikristom rešil islam, je med drugimi dogodki napovedal Nostradamus.

Res se čudno sliši, da bi islam reševal krščanski svet. A takrat, ko je Nostradamus pisal svoje prerokbe, se je po Evropi širila bojevitá turška moč, o kateri je Nostradamus najbrž vedel dovolj jasno, da jo vodi verska ideja: islam. Zato mu je pripisal takšno merodajno vlogo, češ samo močna vera bo lahko svet rešila.

Res pa je tudi, da se danes prav v arabskem svetu, kjer sledijo islamu, najodločneje dvigajo proti komunističnemu rovarjenju. Najsibo to v Pakistanu ali v malih arabskih državah bližnjega vzhoda, pa v novorojenih državah po vsej Afriki, da ne omenjamo samo Egipta.

Če vemo, da se bo Satan lotil vsega, da bi vsaj za nekaj časa zmagal, potem moramo tudi vedeti, da skala, na kateri je Kristus zgradil svojo Cerkev, ne bo zginila. Nekje bodo nastale opore, nekje bodo zabili pilote v tla, da bodo vzdržala težo preizkušenj, ki prihajajo nad človeštvo.

Pri tem se nehote spomnimo besed Pija XI., ko je dejal: Dajte mi armado molivcev in bomo zmagali.

Nimamo več orožja, imamo pa molitev. Izrabimo jo!

Prelog Miloš	3.000	Prijatelji „Naš Dom San Ju-	
Pavlovčič Anica	2.000	sto“	4.000
V spomin na pok. <i>sošolca A. Majhen:</i>		V spom. na pok. vnuka <i>Marcela Križ:</i>	
Prelog Miloš	2.000	Križ Cirila	1.000
V spomin na pok. <i>Antona Komidarja:</i>		V spomin na pok. <i>Nathan Koenigel:</i>	
Škerbec Jože	1.000	Matičič inž. — družina ...	4.000
V spomin na pok. <i>go. Mivšek:</i>		V spomin na pok. <i>Ano Matičič:</i>	
Šivic Srečko	3.000	Matičič Anton inž. in Lina .	10.000
V spomin na pok. <i>Antona Novaka:</i>		Matičič Tomaž in Silva	3.000
Hren Ludvik	100	Mikolič Milena	1.000
Tomaževič Lovro	1.000	Šuštersič Božo	1.000
Janežič Janez	1.000	Dolenc Vencelj	2.000

Titovci in njihov maršal žive na račun Giscarda?

Kmalu po obisku jugoslovanskega maršala v Franciji je v francosko vladno palačo prispelo pismo z mastnim in nepričakovanim računom. Nanašalo se je na tridnevno bivanje Josipa Broza, jugoslovanskega proletarca, v slavnem in luksuznem hotelu v bližini Mont-de-Marsana, v jugovzhodnem predelu Francije.

Potem ko je dopolnil svoj uradni tridnevni obisk na Francoskem, se je jugoslovanski diktator zatekel v ta hotel, preden je nadaljeval svoje potovanje na Portugalsko. Z njim vred se je nastanila v omenjenem hotelu tale družčina: štirje ministri, šest svetovalcev, jugoslovanski poslanik v Franciji, zdravnik, dve bolničarki, oskrbnik in trideset članov osebne straže. Proti koncu tedna so si rezervirali in zasedli najudobnejša stanovanja in pritikline hotela „Les Pres et les Sources D'Eugenie“.

Lastnik in upravnik „Les Pres-ja“ je Michel Guerrad, ki se je ves posvetil visoki kuharski umetnosti, ki zadovolji lahko želje in kaprice najbolj zahtevnega sladokusca. Ni za prazen nič njegov hotel zadobil tak sloves, da je v vodiču Michelin že tri leta odlikovan z najvišjo stopnjo trojnega rožastega ščitka.

S tem v zvezi so tudi cene primerno zabeljene: stanovanjske sobe same pridejo stati od 30 do 60 dolarjev na dan, medtem ko se najcenejši obroki hrane sukajo od 30 dolarjev navzgor.

Kar pa hotelirju ni šlo v račun, je bilo to, da je ta bratovščina pripeljala s seboj celo svojo kuharico, ki je v trenutku prevzela vse kuharske posle in pod strogim nadzorstvom Titovega zdravnika začela pripravljati znane specialitete balkanske kuhinje.

Francoski šef kuharjev in gerent hotela pa s svojo ofenzivo nista odnehala, dokler nista dosegla, da je „priljubljeni“ maršal tvegat svoje zdravje in življenje in segel po dobrotah, za katere so Francozi pač mojstri. Takrat se je začelo, da se je še vsa druga družčina z vso vnaemo zdržema vrgla na uživanje vseh mogočih dobrot, vse do svojega odhoda.

Ko je prišel dan slovesa in da bi se odličnih gostov vredno poslovil, je srečni hotelir obdaroval celotno spremstvo z znatno količino Armagnaca, jugoslovanskega diktatorja pa še z lepim srebrnim zvoncem za klicanje podrejenih. Še topel stisk rok in Jože Broz se slovesno odpelje s prvo od štiridesetih limuzin, ki so pred hotelom v vrsti čakale na jugoslovanske goste.

Zaključek je jasen; stara navada, železna srajca: nihče od rdečih bužjujev se ni spomnil, da bi plačal računa. Na koncu koncev je hotelir sklenil, da račun pošlje francoskemu predsedniku.

(Po Timesu)

Pismo kanadskemu zunanjemu ministru

Naš predsednik Otmar Mauser je 4. novembra 77 poslal kanadskemu zunanjemu ministru pismo, s katerega vsebino se nam zdi umestno seznaniti naše bralce. Zato gapriobčujemo v prevodu. — Ured.

Dragi gospod!

Rad bi vzbudil Vašo pozornost do važne zadeve, ki se tiče Kanadčanov slovenskega porekla in sicer tiste skupine, ki se je zatekla v to deželo na svoji begunski poti iz svoje slovenske domovine, od vojne uničene in po komunistih zaslužnjene. Prišli so sem iskat svobodo, mir in varnost, kakor tudi boljšo bodočnost za svoje otroke v novem svetu.

Slovinci so bili vselej trdo delavni ljudje in so v Kanadi lepo uspeli. Ne samo v gmotnem oziru, marveč so se zaradi svojega mišljenja in čustvanja lepo vključili v kanadsko pluralistično družbo in jo tudi obogatili s svojim doprinosom. Najsi bo to na akademskem področju, na torišču kulture ali pa v materialni ustvarjalnosti, vsepovsod so Slovenci dali novi domovini na razpolago vse svoje najboljše sile in zmožnosti za njeno rast in lepši razcvet.

Zadnja leta pa je šla slovenska skupnost v Kanadi (zlasti torontska skupina, ki je najštevilnejša v Kanadi) skozi čase preizkušenj in trpljenja zaradi krivičnih obtožb in natolcevanj in groženj s strani agentov in somišljenkov Titovega diktatorskega komunističnega režima, ki vlada v naši stari domovini zadnjih 32 let. Ta način izživljanja in groženj je bil naperjen proti pomembnim članom naše skupnosti (vključivši mene) da bi na ta način utišali glasove ljudi, ki lahko in se drznejo odkrito nasprotovati enopartijskemu diktatorskemu režimu v Jugoslaviji.

Bil sem tudi obveščen, da so mnogi Kanadčani slovenskega rodu, ki iz različnih vzrokov potujejo na obisk v deželo svojega rojstva, izpostavljeni strogemu zasliševanju od strani Titove tajne policije, tako da nekateri od njih, boječ se za svojo osebno varnost ali pa za varnost svojih domačih, ki še žive tamkaj, klonejo in postanejo njih obveščevalci, kar vse povzroča probleme naši skupnosti tukaj v Kanadi, katere edina želja je živeti v miru in v spoštovanju do dežele, ki jih je tako dobrohotno sprejela.

Prepričani smo, da boste razumeli naše težave, in kot novi državljani te lepe in napredne dežele, ki je prvoborka proti krivicam, ki se gode v svetu (zlasti v zapadnem delu zemeljske oble) in ki prav gotovo ima taka početja za gnusna in obsodbe vredna, zaradi česar apeliramo na Vas kot

na zunanjega ministra, da zastopnikom Titove vlade jasno poveste, da Kanada ne bo dovolila, da so njeni državljani izpostavljeni takim nadlogam, posebno še, ker so z besedo in dejanjem prisegli zvestobo svoji novi domovini.

Upamo, da boste napravili vse potrebne korake v zadoščenje Kanadčanom slovenskega porekla, ki ljubijo to deželo in imajo pravico do mirnega in stvariteljskega življenja kot državljani kanadske države.

Vaš vdani

Otmar Mauser

ZAKLJUČNA MISEL

UPRAVI „VESTNIKA“ se zdi primerno, da uporabi zadnjo stran našega glasila in poživi spomine na trde trenutke naših borb. Mladi fantje, utrujeni in neprespani, pa je prišlo povelje in „sprema za pokret“ in so šli in so peli „Pest jeklena, srce je vroče..“ in svojih junaštev niso prelagali na jutrišnji dan.

Zato pa: zdaj že zreli možje — bremenčkov današnjih dni ne prelagajmo in poravnajmo naročnino za naš list že danes. Kaj se vam zdi, smo odkritih besedi — ali ne?

Correo Argentino Suc. 7	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 6830	Propiedad Intelectual N° 1.333.625 — 22-6-1976 R. Falcón 4158, 1407 Bs. As.
-------------------------------	--------------------------------------	---